VĂN HÓA

CƠ QUAN CỦA BỘ VĂN HÓA, THỂ THAO VÀ DU LỊCH

NĂM THỨ 67
THỨ SÁU
31.5.2024 (24.4 Giáp Thìn)
Số 66 (4043)
www.baovanhoa.vn
Email: baovanhoa@fpt.vn

Bộ VHTTDL đồng hành cùng Quảng Trị phát triển văn hóa [7]

TRIỂN KHAI HIỆU QUẢ NHỮNG ĐỀ ÁN ĐÀO TẠO TÀI NĂNG TRONG LĨNH VỰC VHNT:

Nơi tài năng **thăng hoa** [10]

Học sinh tài năng Võ Minh Quang, người đã đoạt nhiều giải Nhất về cuộc thi độc tấu Piano ở trong và ngoài nước, hiện đang theo học tại Đại học Florida (Mỹ) **Ảnh: CTV**

VĂN HÓA & **SUY NGẪM**

Xe đưa đón học sinh cần quy chuẩn riêng biệt

● **CHUNG GIANG**

Vụ bỏ quên trẻ 5 tuổi trên xe dẫn đến tử vong ở Thái Bình khiến dư luận hết sức bàng hoàng, lo lắng. Vụ việc đang được cơ quan chức năng điều tra, làm rõ nhưng với thông tin ban đầu có thể thấy rằng, nguyên nhân là do trẻ bị bỏ quên trên xe quá lâu và sự tắc trách của những người liên quan đến việc đưa đón học sinh.

(Xem tiếp trang 4)

GIAN NAN PHÁT HUY GIÁ TRỊ BẢO VẬT QUỐC GIA:

Ưu tiên thì ít, ưu tư còn nhiều [8+9]

VIẾT TIẾP BÀI *DỰ ÁN PHỤC HỒI VĂN MIẾU VINH NHÌN TỪ... HÀ TĨNH*:

Như thế vẫn còn thấy xa xôi lắm [5]

CỤC DU LỊCH QUỐC GIA VIỆT NAM VÀ TỔNG CÔNG TY ĐƯỜNG SẮT VIỆT NAM:

Phối hợp xây dựng đường sắt, đường hoa, đường du lịch [6]

ĐỘNG LỰC PHÁT TRIỂN TỪ CHƯƠNG TRÌNH MỤC TIÊU QUỐC GIA VỀ VĂN HÓA

Bài 2:

Nguồn lực cho "sức mạnh mềm" văn hóa

NHÓM PHÓNG VIÊN

Khẳng định tính cấp bách và tầm nhìn của Chương trình mục tiêu quốc gia về văn hóa trong giai đoạn mới, nhiều chuyên gia, nhà quản lý, chính quyền nhiều địa phương cho rằng, chủ trương đầu tư Chương trình cần được hiện thực hóa để sớm tạo dấu ấn và nguồn lực giá trị cho sự phát triển của "sức mạnh mềm" văn hóa.

Thời cơ để khôi phục vị thế một trung tâm văn hóa

Quốc hội có chủ trương xây dựng Chương trình mục tiêu quốc gia về văn hóa là điều rất mừng và vô cùng thiết thực với thực trạng hiện nay. Các hoạt động văn hóa lâu nay chỉ được bố trí như một loại hình hoạt động nghiệp vụ. Khi có Chương trình này sẽ tập trung nguồn lực quốc gia vào một số lĩnh vực đặc

Nhờ có nguồn kinh phí kịp thời, di tích đình Vĩnh Phệ (Ba Vì, Hà Nội) đã được tu bổ khang trang, vững chãi

trưng để phát triển văn hóa. Điều đó rất cần thiết và mang lại nhiều giá trị và ý nghĩa.

Đối với Thừa Thiên Huế, những nội dung của Chương trình mục tiêu quốc gia về phát triển văn hóa lần này là thời cơ lớn để khôi phục vị thế một trung tâm văn hóa hàng đầu đất nước. Các nội dung về xây dựng cảnh quan văn hóa; bảo tồn và phát huy giá trị các di tích, di sản văn hóa dân tộc; phát triển các ngành công nghiệp văn hóa..., Huế có điều kiện thuận lợi để triển khai hiệu quả. Tuy "giàu có" về di sản văn hóa, giá trị truyền thống nhưng hạn chế của Thừa Thiên Huế là thiếu nguồn lực phát triển. Hệ thống thiết chế văn hóa của Huế cũ kỹ, lạc hậu nhưng chưa được đầu tư. Trên địa bàn tỉnh chưa có bảo tàng nào "ra hồn". Hệ thống nhà hát không đáp ứng được nhu cầu, tiêu chuẩn. Huế được xác định phát triển thành Thành phố Festival của Việt Nam thì phải có các thiết chế cần thiết, nhưng lại không có nhà hát ngoài trời, mỗi lần có sự kiện của Festival là phải tổ chức lắp ráp, dựng sân khấu.

Hệ thống giá trị di sản văn hóa phát triển mạnh trong thời kỳ Huế là kinh đô của đất nước, có nguồn lực của cả nước tập trung về, nhưng khi không còn là kinh đô, Huế chỉ là kinh tế địa phương, không đủ nguồn lực khi gắn với hệ thống di sản đồ sộ… Có Chương trình mục tiêu quốc gia về văn hóa sẽ là nguồn lực bổ sung để Thừa Thiên Huế làm tốt nhiệm vụ bảo tồn di sản văn hóa, góp phần thúc đẩy phát triển văn hóa thời đại. Quan trọng là địa phương phải xây dựng các chương trình, đề án để tiếp nhận nguồn lực này, triển khai có hiệu quả.

(Nhà nghiên cứu NGUYỄN XUÂN HOA)

Lúng túng tu bổ di tích vì ngân sách không có

Long An hiện có 21 di tích cấp quốc gia với các loại hình khảo cổ, lịch sử, kiến trúc nghệ thuật. Trước đây, Long An cũng được thụ hưởng chương trình mục tiêu quốc gia về văn hóa, trong đó cũng có một phần kinh phí từ Trung ương hỗ trợ trùng tu, tôn tạo một số di tích, chủ yếu di tích kiến trúc nghệ thuật. Thời gian qua, tỉnh đã tu bổ được nhiều di tích, nhưng so với nhu cầu lại chưa đáp ứng được…

Thực hiện phân cấp quản lý về cho các huyện, có nơi phát huy được vì tranh thủ nguồn xã hội hóa để trùng tu, tôn tạo di tích, nhưng có những huyện khó khăn, không có được thế mạnh đó thì gặp nhiều lúng túng trong tu bổ do kinh phí không có. Vì vậy, tỉnh Long An rất thiết tha mong muốn Chương trình mục tiêu quốc gia về văn hóa sớm được cấp thẩm quyền thông qua. Thực tế cho thấy, đối với những di tích đã xếp hạng nhưng không có được nguồn lực tu bổ thì áp lực rất lớn. Nếu được tu bổ, kết hợp với quảng bá du lịch sẽ phát huy được hiệu quả. Bởi lẽ di tích là sản phẩm văn hóa, cũng là một sản phẩm của du lịch, di tích không được trọn vẹn thì không thể trở thành sản phẩm du lịch, cũng không thể phát huy giá trị giáo dục truyền thống. Đơn cử trường hợp di tích quốc gia khảo cổ học Bình Tả.

Đây là cụm di tích khảo cổ học quy mô lớn thuộc văn hóa Óc Eo. Đặc biệt, tại di tích này các nhà khoa học đã phát hiện được bảo vật quốc gia là bộ sưu tập bằng vàng, trong đó có một bảng minh văn, di vật có chữ viết, ngôn ngữ của nền văn minh này, chỉ duy nhất có tại khu di tích Bình Tả. Tuy nhiên đối với di tích này, phần phục hồi, tu bổ đòi hỏi nguồn kinh phí rất lớn mà chỉ Chương trình mục tiêu quốc gia về văn hóa mới hỗ trợ giúp địa phương, chứ ngân sách tỉnh không có để thực hiện…

(Ông NGUYỄN TẤN QUỐC, Phó Giám đốc Sở VHTTDL Long An)

Ngoài hạng mục cổng và nhà đón tiếp, di tích lịch sử quốc gia đặc biệt Căn cứ Cái Chanh hiện đang xuống cấp, chưa có kinh phí trùng tu

Chương trình mục tiêu sẽ cứu nguy di sản

Đa số di tích ở Bạc Liêu hiện đang xuống cấp, có những di tích xuống cấp rất trầm trọng, trong số này có di tích quốc gia đặc biệt Căn cứ Cái Chanh (huyện Hồng Dân). Hiện nguồn kinh phí tỉnh còn rất eo hẹp nên cũng chưa xử lý được. Cạnh đó là di tích quốc gia Đình An Trạch của người Việt, ở TP Bạc Liêu, cũng đang xuống cấp trầm trọng nhiều năm qua, nhưng không có kinh phí để tu bổ. Hiện nay Bạc Liêu cũng đang cố gắng phân nguồn để làm, nhưng tới thời điểm này rất khó khăn về vốn. Ngoài ra còn có di tích quốc gia Tháp Vĩnh Hưng. Đây là một trong số các kiến trúc tháp thuộc nền văn hóa Óc Eo còn sót lại tại Nam Bộ. Di tích này đang xuống cấp và ngập nước, cũng đang cần thiết để đầu tư. Hiện, hồ sơ di tích Tháp Vĩnh Hưng đang trình Thủ tướng đề nghị công nhận là di tích quốc gia đặc biệt.

Thời gian qua, tỉnh Bạc Liêu cũng rất quan tâm, đầu tư cho di tích trong đó có một số công trình như di tích lịch sử quốc gia Nọc Nạng (trên 7 tỉ đồng); nơi thành lập chi bộ Đảng đầu tiên của tỉnh Bạc Liêu (gần 2 tỉ đồng); cùng với đó là bổ sung hệ thống cây xanh bên cạnh Đền thờ Bác Hồ ở huyện Châu Thới, 1,5 tỉ đồng. Hằng năm, tỉnh cũng đã ưu tiên nhiều nguồn để hỗ trợ, nhưng do không có nhiều nên buộc phải sửa chữa từ từ. Nếu tiếp cận được nguồn vốn từ Trung ương thông qua Chương trình mục tiêu quốc gia về phát triển văn hóa để cải tạo một lần thì rất tốt, hiệu quả. Cứ như hiện nay, hư hỏng, xuống cấp đến đâu sửa tới đó, không mang tính tu bổ lớn nên dẫn đến tình trạng vừa tu bổ chỗ này, chỗ khác đã xuống cấp… Trước đây có nguồn vốn của Chương trình mục tiêu quốc gia về văn hóa đã hỗ trợ rất tốt cho công tác tu bổ, chống xuống cấp di tích. Từ ngày không còn nguồn vốn này, địa phương bị hụt hẫng rất nhiều vì điều kiện của Bạc Liêu còn rất khó khăn. Do đó, nếu Chương trình mục tiêu quốc gia về văn hóa giai đoạn này sớm thông qua, nhiều địa phương trong đó có Bạc Liêu sẽ vô cùng vui mừng vì sẽ có nguồn kinh phí đáp ứng tu bổ di tích, xây dựng thiết chế văn hóa để giáo dục truyền thống, phát triển du lịch.

(Ông NGUYỄN VĂN QUANG, Trưởng BQL Di tích, Sở VHTTDL tỉnh Bạc Liêu)

Nguồn kinh phí sẽ hỗ trợ "hồi sinh" nhiều di sản

Ba Vì là một trong những địa phương có số lượng di tích lớn nhất trong 30 quận, huyện, thị xã

của TP Hà Nội, với tổng số 397 di tích trong danh mục kiểm kê, trong đó có 133 di tích đã xếp hạng. Nhiều di tích có niên đại khởi dựng rất sớm và có giá trị lịch sử văn hóa, nghệ thuật lớn, độc đáo như đình Tây Đằng, đình Chu Quyến, đình Thụy Phiêu… cùng với hàng trăm lễ hội lớn nhỏ từ cấp thôn làng đến cấp huyện.

Từ năm 2020 trở về trước, dù chính quyền địa phương rất quan tâm nhưng số lượng di tích xuống cấp rất nhiều, nguồn lực, kinh phí dành cho công tác đầu tư tu bổ, tôn tạo huyện Ba Vì không thể đáp ứng. Năm 2021-2022 trở lại đây, xác định di tích lịch sử văn hóa là di sản quý báu, Đảng bộ và chính quyền TP Hà Nội quan tâm, chỉ đạo ban hành Nghị quyết cấp ủy và HĐND thành phố để chỉ đạo rà soát, khảo sát các di tích xuống cấp nghiêm trọng lập kế hoạch tu bổ, tôn tạo phát huy giá trị di tích. Thực hiện Nghị quyết, số dự án tu bổ, tôn tạo di tích trên địa bàn huyện được đưa vào danh mục đầu tư giai đoạn 2021-2025 là 73 di tích, gồm 1 di tích quốc gia đặc biệt, 1 di tích cách mạng kháng chiến, 25 di tích quốc gia, 46 di tích cấp thành phố. Phân loại theo nội dung có 38 di tích xuống cấp nghiêm trọng; xuống cấp hạng mục gốc là 25; phát huy điểm đến là 10.

Như vậy, đến hết năm 2023, hầu hết các di tích có niên đại lâu đời, kiến trúc nghệ thuật độc đáo và có giá trị lịch sử văn hóa đã được quan tâm tu bổ tôn tạo. Nhiều di tích xuống cấp đặc biệt nghiêm trọng như đình Vĩnh Phệ, đình Cam Đà, đình Yên Bồ, đình Phương Khê đã được "cứu nguy" khẩn cấp, mang lại niềm vui, tự hào cho nhân dân địa phương. Hà Nội hiện đang tiếp tục chỉ đạo rà soát, bổ sung những di tích xuống cấp chưa có trong danh mục kế hoạch của thành phố. Để gìn giữ những di sản có giá trị, tạo động lực cho sự phát triển đời sống văn hóa, cùng với sự quan tâm chỉ đạo, đầu tư của chính quyền để kịp thời "cứu nguy" cho di tích trong diện nguy cơ thì những nguồn kinh phí hỗ trợ, giúp các địa phương chủ động khắc phục khó khăn trong công tác bảo tồn, phát huy giá trị di tích có ý nghĩa rất quan trọng.

Chương trình mục tiêu quốc gia về văn hóa giai đoạn trước đây đã hoàn thành sứ mệnh quan trọng đó. Trong bối cảnh hiện nay, rất nhiều địa phương mong mỏi tiếp tục có được nguồn kinh phí hỗ trợ hiệu quả thiết thực từ Chương trình.

(Ông NGUYỄN KHẮC NHU, Trưởng phòng VHTT huyện Ba Vì, TP Hà Nội)

(Còn tiếp)

Hoạt động giám sát đạt được những kết quả quan trọng

Hôm qua 30.5, Quốc hội đã nghe Tổng Thư ký Quốc hội, Chủ nhiệm Văn phòng Quốc hội Bùi Văn Cường trình bày Tờ trình về dự kiến Chương trình giám sát của Quốc hội và tiến hành thảo luận về vấn đề này.

Đánh giá khái quát về kết quả thực hiện Chương trình giám sát năm 2023 và những tháng đầu năm 2024, Tổng Thư ký Quốc hội Bùi Văn Cường cho biết, năm 2023 và 2024 là hai năm có ý nghĩa quan trọng trong việc thực hiện Nghị quyết Đại hội lần thứ XIII của Đảng. Quốc hội, Ủy ban Thường vụ Quốc hội đã ban hành các nghị quyết về Chương trình giám sát năm 2023, 2024 bảo đảm tính khả thi, đáp ứng yêu cầu thực tiễn; các nghị quyết này là cơ sở quan trọng để các cơ quan của Quốc hội, Đoàn đại biểu Quốc hội ban hành chương trình và thực hiện nhiệm vụ giám sát phù hợp. Qua đó, hoạt động giám sát của Quốc hội, Ủy ban Thường vụ Quốc hội, các cơ quan của Quốc hội, các Đoàn đại biểu Quốc hội và đại biểu Quốc hội đã đạt được những kết quả quan trọng với nhiều đổi mới, cải tiến, bảo đảm tiến độ và chất lượng.

Trong đó, công tác xây dựng, hoàn thiện thể chế về hoạt động giám sát không ngừng được tăng cường, góp phần quan trọng tạo cơ sở pháp lý và định hướng hoạt động giám sát cho cả nhiệm kỳ Quốc hội khóa XV và những năm tiếp theo. Trong đó, đáng chú ý là việc Quốc hội ban hành nghị quyết về việc lấy phiếu tín nhiệm, bỏ phiếu tín nhiệm để kịp thời thể chế hóa các quy định của Trung ương. Ủy ban Thường vụ Quốc hội ban hành nghị quyết hướng dẫn việc tổ chức hoạt động giải trình tại phiên họp Hội đồng Dân tộc, Ủy ban của Quốc hội; cho ý kiến về đề nghị bổ sung dự án Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Hoạt động giám sát của Quốc hội và Hội đồng nhân dân trước khi trình Quốc hội xem xét, quyết định bổ sung vào Chương trình xây dựng luật, pháp lệnh năm 2025.

Hoạt động chất vấn và trả lời chất vấn tại kỳ họp Quốc hội, phiên họp Ủy ban Thường vụ Quốc hội đảm bảo đúng quy định với nhiều đổi mới; các vấn đề chất vấn được lựa chọn bám sát thực tiễn, "đúng" và "trúng" những vấn đề "nóng", bức xúc nổi lên, đáp ứng nguyện vọng của cử tri và nhân dân cả nước. Kết thúc các phiên chất vấn, Quốc hội, Ủy ban Thường vụ Quốc hội đã ban hành 4 nghị quyết đối với 10 lĩnh vực. Hoạt động giám sát chuyên đề tiếp tục có nhiều đổi mới trong công tác tổ chức thực hiện, nhờ đó đạt hiệu quả, kết quả tích cực.

VÂN GIANG

Phối hợp tổ chức cuộc thi Bảo vệ Bản quyền quốc tế 2024

Bộ VHTTDL vừa ban hành Quyết định 1421/QĐ-BVHTTDL về việc phối hợp tổ chức cuộc thi Bảo vệ Bản quyền quốc tế 2024. Theo Quyết định, Bộ cho phép Cục Bản quyền tác giả phối hợp với Văn phòng đại diện Cơ quan bảo vệ Bản quyền Hàn Quốc (KCOPA) tổ chức cuộc thi Bảo vệ Bản quyền quốc tế 2024 tại Hàn Quốc. Nội dung phối hợp bao gồm: Hỗ trợ quảng bá cuộc thi thông qua đăng tải tin bài về nội dung, hình ảnh, poster quảng bá cuộc thi trên trang thông tin chính thức của Cục. Cử nhân sự tham gia Ban Giám khảo chấm thi tại vòng đánh giá cuối cùng và tham dự Lễ trao giải cuộc thi.

Theo đó, cuộc thi có tên gọi: "Cuộc thi Bảo vệ Bản quyền quốc tế 2024 với khẩu hiệu "Bản quyền, Ngay bây giờ" với chủ đề: Xây dựng ý tưởng cho video quảng bá bảo hộ bản quyền để phát triển các ngành công nghiệp nội dung (tiếng Việt, Hàn, Anh; bằng bất kỳ định dạng nào). Tất cả mọi người (có khả năng dự thi bằng tiếng Việt, tiếng Hàn hoặc tiếng Anh) đều có thể tham gia cuộc thi. Cuộc thi dành cho mọi đối tượng nhằm nâng cao nhận thức về bản quyền tại Việt Nam và sản xuất các video quảng bá phù hợp với Việt Nam. Đây sẽ là cơ hội tốt để thắt chặt hơn nữa mối quan hệ hợp tác giữ hai bên trong lĩnh vực bản quyền.

L.SƠN

Lễ xuất quân Đoàn thể thao học sinh Việt Nam tham dự Đại hội thể thao học sinh Đông Nam Á

Chiều 30.5, tại TP Đà Nẵng, đoàn thể thao học sinh Việt Nam đã xuất quân tham dự Đại hội TT học sinh Đông Nam Á (ASEAN Schools Games - ASG) lần thứ 13. Thực hiện Quyết định số 1640/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ về việc đăng cai tổ chức Đại hội Thể thao học sinh Đông Nam Á lần thứ 13, Bộ GD&ĐT phối hợp với Bộ VHTTDL, thành phố Đà Nẵng... thành lập Ban chỉ đạo, Ban tổ chức và các tiểu ban chuẩn bị tổ chức Đại hội từ ngày 29.5 đến ngày 8.6 tại Đà Nẵng.

Đoàn thể thao Việt Nam tham dự Đại hội lần này với 90 thành viên (trong đó có 138 vận động viên, 52 cán bộ đoàn của 6 môn thể thao, gồm: Điền kinh, Bơi, Bóng rổ, Cầu lông, Pencaksilat và Vovinam). Đây là những vận động viên học sinh có thành tích thể thao xuất sắc của các tỉnh, thành phố trong cả nước. Đến Đại hội lần này cùng quyết tâm dành kết quả cao nhất với thành tích top 3 toàn đoàn. Năm 2024, Đại hội TT học sinh Đông Nam Á lần thứ 13 diễn ra tại Đà Nẵng với khẩu hiệu "Kết nối cùng tỏa sáng". Linh vật của Đại hội lấy cảm hứng từ hình ảnh con voọc chà vá chân nâu, là loài động vật đặc biệt quý hiếm được xếp hạng bảo tồn nguy cấp trong sách đỏ Việt Nam và đang sinh sống nhiều ở bán đảo Sơn Trà, TP Đà Nẵng...

MINH CHÂU

Quảng Ngãi chỉ đạo kiểm tra, xử lý vụ ngộ độc thực phẩm do ăn bánh mỳ

UBND tỉnh Quảng Ngãi vừa yêu cầu Sở Y tế phối hợp với UBND TP Quảng Ngãi và các cơ quan, đơn vị liên quan khẩn trương kiểm tra, xác minh và kịp thời xử lý về vụ 6 người bị ngộ độc thực phẩm sau khi ăn bánh mỳ. Trước đó, tối 24.5, có 6 người ăn bánh mỳ tại tiệm bánh mỳ ở chợ đầu mối nông sản tỉnh Quảng Ngãi nằm ở khu vực phường Nghĩa Chánh, TP Quảng Ngãi. Đến 6 giờ sáng ngày 25.5, những người này có triệu chứng đau bụng, tiêu chảy, nôn, sốt cao, đau đầu. Sau đó, 6 người được đưa đến Bệnh viện Đa khoa tỉnh Quảng Ngãi để cấp cứu và chẩn đoán ngộ độc thực phẩm. Hiện, sức khỏe các bệnh nhân đã ổn định, 1 người đã xuất viện.

Lãnh đạo Sở Y tế tỉnh Quảng Ngãi cho biết, sau khi nhận được thông tin và chỉ đạo từ UBND tỉnh, Sở đã chỉ đạo Chi cục An toàn vệ sinh thực phẩm tỉnh Quảng Ngãi và các đơn vị liên quan vào cuộc làm rõ. Chi cục An toàn vệ sinh thực phẩm tỉnh Quảng Ngãi phối hợp với Trung tâm Kiểm soát bệnh tật tỉnh, Bệnh viện Đa khoa tỉnh Quảng Ngãi, Phòng Y tế và Trung tâm y tế TP Quảng Ngãi tổ chức điều tra, thu thập thông tin, kiểm tra, làm việc với chủ cơ sở bán bánh mỳ. Chủ cơ sở này cho biết, cửa hàng của bà bán tại chợ đầu mối nông sản tỉnh Quảng Ngãi từ 22 giờ đêm đến 6 giờ sáng hôm sau. Bánh mỳ nhân gồm thịt, chả, chà bông, trứng, nước thịt xay rim, tương ớt, bơ, rau. Tại thời điểm kiểm tra, cơ sở này chưa chứng minh các thủ tục liên quan việc kinh doanh thực phẩm, nguồn gốc nguyên liệu.

Qua điều tra sơ bộ, các nguyên liệu làm nhân bánh mỳ như: nước thịt xay rim, tương ớt, bơ, thịt hon được chế biến tại nhà, sau đó vận chuyển đến nơi kinh doanh; các thực phẩm còn lại mua từ cơ sở bên ngoài để kinh doanh; khu vực chế biến thực phẩm chưa đảm bảo vệ sinh, chưa tách biệt với mối nguy ô nhiễm thực phẩm như nhà vệ sinh, thoát thải. Đoàn kiểm tra đề nghị chủ cơ sở kinh doanh bánh mỳ này tạm ngừng kinh doanh, chờ kết luận của cơ quan chức năng. Ông Phan Minh Đan, Phó Giám đốc Sở Y tế tỉnh Quảng Ngãi khuyến cáo: "Chúng tôi khuyến cáo liên tục, phát hành văn bản liên tục, đã giao cho các địa phương tăng cường công tác truyền thông, đảm bảo an toàn thực phẩm mùa nắng nóng này. Đặc biệt đồ thức ăn chế biến sẵn, thức ăn đường phố. Truyền thông cho bà con ăn chín uống sôi, hạn chế để lâu nguội lạnh, nguồn gốc thực phẩm rõ ràng".

NHƯ ĐỒNG

Nỗi lo sạt lở đất khi mùa mưa đến

● THẾ TUẤN

Trận lở đất kinh hoàng đêm 24.5 vừa qua tại làng Maip Mulitaka, tỉnh Enga của đất nước Papua New Guinea xa xôi đã chôn vùi hơn 2.000 người. Biến đổi khí hậu khiến thiên tai ngày càng dữ dội. Tại Việt Nam, sạt lở đất cũng ngày một dày hơn.

Ở nước ta, sạt lở núi chủ yếu tại các vùng núi phía Bắc, Tây Nguyên. Còn với đồng bằng sông Cửu Long (SCL) là sụt lở dọc hai bên sông, ven biển. Sạt lở do thiên nhiên rất khó tránh, nhất là ở những vùng núi đất, mưa lớn kéo dài khiến đất ngậm nước nhão ra, thiếu độ kết dính. Tuy nhiên, nếu là "nhân tai" thì cần phải được ngăn chặn.

Sạt lở đất tại TP Đà Lạt vào cuối tháng 6.2023 Ảnh: TUẤN PHẠM

"Quản lý bị hở sườn"

Thời gian qua, trong số những vụ sạt lở đất như vậy trước tiên cần nói đến vụ "đất trôi" ở khu vực hồ Ban Tiện (thôn Phú Ninh, xã Minh Phú, Sóc Sơn, Hà Nội) xảy ra vào chiều 4.8.2023. Vụ này gây nỗi kinh hoàng vì không ai có thể ngờ ngay ngoại thành Hà Nội đất lại sạt lở đến như thế. Đây là khu vực du lịch khá phát triển, với nhiều khu nhà thiết kế mới, đầu tư lớn.

Nhưng với tỉnh Lâm Đồng, trong đó có Đà Lạt thì sạt lở đất đã ở mức báo động. Báo cáo của UBND tỉnh Lâm Đồng, từ ngày 17.6 đến ngày 3.8.2023, trên địa bàn tỉnh này xảy ra gần 20 vụ sạt lở đất. Trong đó có 7 vụ sạt lở đất rất nghiêm trọng, khiến 3 cán bộ CSGT hy sinh, 6 người dân tử vong, 4 người dân khác bị thương. Cụ thể, ngày 17.6 xảy ra 2 điểm sạt lở đất tại TP Đà Lạt làm 2 người tử vong. Tại Bảo Lộc xảy ra 1 điểm sạt lở bờ taluy làm 1 người tử vong, 1 bị thương. Ngày 29.6, xảy ra 13 điểm sạt lở đất trên địa bàn thành phố Đà Lạt, làm 2 người tử vong, 3 người bị thương; 2 nhà kiên cố bị sập, 1 nhà kiên cố bị hư hại nặng, 9 căn nhà bị hư hỏng một phần... Sau nhiều vụ sạt lở đất, ngày 22.9.2023, UBND tỉnh Lâm Đồng đã phải tổ chức hội thảo "Đánh giá thực trạng, nguyên nhân và đề xuất giải pháp phòng, chống sạt lở đất, ngập lụt cục bộ trên địa bàn tỉnh Lâm Đồng". Tại hội thảo, lãnh đạo tỉnh này cùng nhiều chuyên gia xây dựng, địa chất, thủy lợi thừa nhận ngoài thiên tai có lỗi quản lý.

Đáng chú ý khi PGS.TS Nguyễn Văn Hiệp, nguyên Phó Giám đốc Sở Xây dựng TP.HCM nói rằng: "Quản lý nhà nước hở sườn ngay từ đầu. Tôi không trách Đà Lạt. TP.HCM hay Hà Nội cũng vậy". Từ đó, ông Hiệp đề nghị khi đã xác định được lỗi, cần xử lý sớm, cùng với việc đánh giá tác động môi trường trong các đồ án quy hoạch, giao và thuê đất. Còn theo TS.KTS Ngô Viết Nam Sơn, suốt thời gian dài Đà Lạt làm quy hoạch chưa tốt. Bằng chứng là các nhà kính phát triển ồ ạt, gây áp lực lớn cho hạ tầng, ngăn thoát nước, gây ngập khi mưa lớn kéo dài. Không những vậy, Đà Lạt đang thiếu không gian xanh, thiếu không gian chứa nước. "Tỉnh Lâm Đồng nên xem xét đánh giá lại tác động môi trường của việc quy hoạch chi tiết, cho dù quy hoạch đã được phê duyệt. Từ đó, tìm được nguyên nhân gây ngập để điều chỉnh, hoàn thiện, phát triển bền vững", ông Sơn nêu.

Làm gì để phòng tránh?

Dù đã có nhiều hội thảo, báo cáo khoa học địa chất, môi trường, nhưng đáng tiếc thảm họa sạt lở đất với nhiều mất mát vẫn xảy ra. Đại diện Trung tâm Viễn thám và Tai biến địa chất (Viện Khoa học Địa chất và Khoáng sản) từng cho rằng, một trong những nguyên nhân chính gây kích hoạt các hoạt động trượt lở đất đá xảy ra tại các khu vực miền núi Việt Nam là do mưa lớn.

Ý kiến này tương đồng với Tổng cục Khí tượng Thủy văn khi cho rằng một trong những nguyên nhân gây sạt lở đất tại một số tỉnh Tây Nguyên và miền núi phía Bắc là do mưa lớn kéo dài khiến đất đá bị bão hòa. Ngoài ra, các tỉnh Tây Nguyên phân bố nhiều đá núi lửa bazan, phong hóa ra thành đất đỏ có chiều dầy lớn, tơi xốp, dễ bị rửa trôi, bóc mòn, dễ bị phá huỷ kết cấu khi bão hòa nước, nên khu vực này dễ bị trượt sạt. Theo các nhà khoa học Viện Địa chất, sạt lở có quan hệ chặt chẽ với lượng mưa trong một ngày và lượng mưa tích lũy trong 10 ngày trước đó. Nếu lượng mưa trong 10 ngày trước đủ lớn thì trận mưa tiếp theo không cần có cường độ mạnh hay kéo dài cũng là cú "hích" để đất, đá trượt xuống. Tuy nhiên, bên cạnh các yếu tố tự nhiên dẫn đến sạt lở đất, con người cũng có tác động đến tiến trình phong hóa trên sườn dốc đồi, núi. Bất kỳ một công trình nào do con người tạo ra, nhất là ở vùng rừng núi, đầu nguồn các con sông, đều ảnh hưởng hoặc ít hay nhiều đến môi trường, trong đó có cả việc tác động đến đặc tính hóa - lý của các tầng địa chất ở một khu vực cụ thể. Bên cạnh đó, các công trình nhân tạo cũng có thể tác động tới tình trạng sạt lở đất một cách gián tiếp, thông qua việc ảnh hưởng đến sự biến đổi khí hậu, tình trạng mất cân bằng của tự nhiên.

Theo Hội Đất ngập nước Việt Nam, mặc dù thủy điện được coi là nguồn năng lượng sạch và rẻ trong bối cảnh nước ta còn thiếu điện và phụ thuộc nhiều vào nhiệt điện, song cũng cần nhìn nhận một thực tế là các đập thủy điện có thể làm trầm trọng thêm tình trạng biến đổi khí hậu một khi bị lạm dụng, được xây dựng dày đặc, vượt quá sức chịu đựng của thiên nhiên. Chỉ riêng tại 4 tỉnh miền Trung và Tây Nguyên là Quảng Nam, Thừa Thiên Huế, Kon Tum và Đắk Nông đã có gần 150 dự án thủy điện lớn, nhỏ thì việc tìm sự hài hòa giữa bảo tồn thiên nhiên và xây dựng, phát triển, sẽ khó đạt được. Trên thế giới, trong 5 loại tai biến tự nhiên (còn gọi là tai biến địa chất) thì lở đất được xếp thứ tư, sau động đất, phun trào núi lửa, tuyết lở và đứng trước hố sụt. Tại các vùng núi nước ta, lũ quét và sạt lở đất thường "sóng đôi" làm tăng mức độ nguy hại.

Việc làm đường, xây dựng nhà máy, nông trại, hồ chứa, đập nước, các công trình dân sinh đều cần đến một diện tích nhất định vốn là rừng cây hay đồi, núi. Diện tích rừng nguyên sinh bị thu hẹp, được thay bằng rừng trồng ở vị trí khác khiến khả năng giữ nước bị thay đổi, taluy vách đồi, núi được xẻ cao làm mất thế cân bằng ổn định của mái dốc được tạo ra qua hàng triệu năm… Với giới khoa học, đây chính là sự tác động trực tiếp để kích hoạt cơ chế chuyển dịch các khối đất, đá dẫn đến hiện tượng sạt lở đất. Như đã nói, thảm họa thiên nhiên thì khó tránh, nhưng "nhân tai" thì có thể, nếu việc quản lý chặt chẽ ngay từ đầu cũng như xử lý nghiêm sau khi xác định nguyên nhân sự cố xảy ra. ■

Xe đưa đón...

(Tiếp theo trang 1)

Có thể khẳng định, để những vụ việc thương tâm, đau xót này xảy ra là điều không ai mong muốn nhưng vấn đề là, các cơ quan chức năng phải vào cuộc quyết liệt đưa ra các biện pháp căn cơ, toàn diện để phòng ngừa, chấm dứt ngay tình trạng này. Bởi đây là vấn đề rất cấp bách, quan trọng nhằm bảo vệ trẻ em trước nguy cơ rất nguy hiểm đe dọa trực tiếp tính mạng các em. Theo đó, đề nghị cơ quan có thẩm quyền cần quy định, quản lý chặt chẽ đối với loại xe đưa đón học sinh, nhất là đưa đón trẻ mầm non, học sinh tiểu học. Đối với loại xe này, ngoài tiêu chuẩn chung cần có thêm các quy định riêng biệt khác nhằm đảm bảo an toàn tuyệt đối cho các cháu không chỉ khi tham gia giao thông mà còn những vấn đề liên quan khác, đặc biệt là chấm dứt tình trạng bỏ quên các cháu trên xe.

Trước hết, loại xe đưa đón học sinh bắt buộc phải có hệ thống camera giám sát, quan sát được hết hành trình và toàn bộ bên trong xe cả ngày lẫn đêm. Để cha mẹ, phụ huynh học sinh có thể theo dõi, kiểm tra việc đưa đón con em mình trong suốt quá trình đi, về. Điều này cũng giúp cho việc tìm kiếm con em của họ được dễ dàng, thuận tiện hơn, hạn chế sự việc đáng tiếc khi các cháu bị bỏ quên trên xe mà không ai hay biết. Mặt khác, có thể trang bị quét đầu đọc thẻ lên xuống như một số nước đã làm, khi đó nếu phát hiện người lên xe mà chưa xuống sẽ cảnh báo cho nhân viên, giáo viên và tất cả phụ huynh đều biết để xử lý.

Bên cạnh đó, các xe này cửa phải thiết kế khe hở nhỏ và phải dùng loại cửa kính trong suốt để người bên ngoài có thể nhìn thấy rõ mọi ngóc ngách bên trong xe. Bởi nếu trường hợp lỡ các cháu bị bỏ quên trên xe thì các cháu vẫn thở được, không bị ngạt thở do thiếu ôxi hoặc bị sốc nhiệt vì thời tiết quá nóng hay quá lạnh; hoặc người bên ngoài đi ngang có thể thấy các cháu bị nhốt bên trong để kịp thời cứu chữa. Đây là giải pháp rất hữu hiệu, thiết thực để phòng ngừa, hạn chế được nguy cơ gây nguy hiểm ảnh hưởng đến tính mạng các cháu.

Thiết nghĩ, với sự phát triển của xã hội thì xu hướng người dân sử dụng dịch vụ xe đưa đón học sinh ngày càng nhiều, nhất là các thành phố, đô thị. Do đó, các cơ quan chức năng cần tăng cường chấn chỉnh, xử lý nghiêm các cá nhân, tổ chức vi phạm các quy định về an toàn giao thông, quản lý học sinh khi dùng xe đưa đón học sinh. Đồng thời, coi trọng việc tuyển dụng, đào tạo kỹ năng, nghiệp vụ cho nhân viên phụ trách đưa đón học sinh từ nhà đến trường; tăng cường hướng dẫn, nhắc nhở học sinh thực hiện các quy định, kỹ năng an toàn khi ngồi trên xe, khi lên, xuống ô tô.

Đặc biệt sớm quy định về tiêu chuẩn, điều kiện đối với xe đưa đón học sinh theo hướng nâng cao tiêu chuẩn, có quy định riêng biệt bắt buộc phải trang bị nhằm đảm bảo an toàn cho trẻ, phòng ngừa, hạn chế các sự cố đáng tiếc có thể xảy ra. ■

VIẾT TIẾP BÀI *DỰ ÁN PHỤC HỒI VĂN MIẾU VINH NHÌN TỪ… HÀ TĨNH*:

Như thế **vẫn còn thấy xa xôi lắm**

● **Bài, ảnh: VŨ TOÀN**

Trong hai ngày 29-30.5, chúng tôi tiếp xúc đại diện một số cơ quan chức năng ở TP Vinh (Nghệ An) để tìm câu trả lời cho dự án phục hồi Văn Miếu Vinh trước "sự kiện" Văn Miếu Hà Tĩnh mới đây. Những cuộc tiếp xúc đều cởi mở, nhưng rốt cuộc nhiều câu trả lời khiến chúng tôi nghĩ đến hình ảnh nói thay lời cho dự án là "con đò vẫn chờ, bến sông vẫn đợi".

Cùng với bài *Dự án phục hồi Văn Miếu Vinh nhìn từ… Hà Tĩnh* (*Văn Hóa* số 4042, ra ngày 29.5), chúng tôi "mang" theo chính kiến của nhà văn Đức Ban, nguyên Giám đốc Sở VHTTDL Hà Tĩnh khi ông nhận mạnh rằng, Văn Miếu Hà Tĩnh tạo một không gian đậm chất văn hóa: "Trong di sản văn hóa của Hà Tĩnh phải kể đến Văn Miếu Hà Tĩnh bởi đây là nơi sinh hoạt văn hóa cộng đồng; nơi tôn vinh giá trị văn hóa, giáo dục của vùng đất Hà Tĩnh. Từ ý nghĩa về di sản này và thể theo nguyện vọng của nhân dân, TP Hà Tĩnh đã quyết tâm phục hồi di tích Văn Miếu Hà Tĩnh. Một di tích văn hóa hồi sinh sau gần hai thế kỷ, từng bị phế tích trong chiến tranh nay không dễ phục hồi, tôn tạo nhất là di sản về Văn Miếu. Nhưng ý tưởng không có gì gay cấn và tranh luận nhiều sau năm cuộc họp. Văn Miếu Hà Tĩnh được phục hồi và tạo một không gian văn hóa rất có ý nghĩa khi lễ hội Văn Miếu ra đời với nhiều thể tài văn hóa làm phong phú thêm vẻ đẹp của vùng đất và con người Hà Tĩnh".

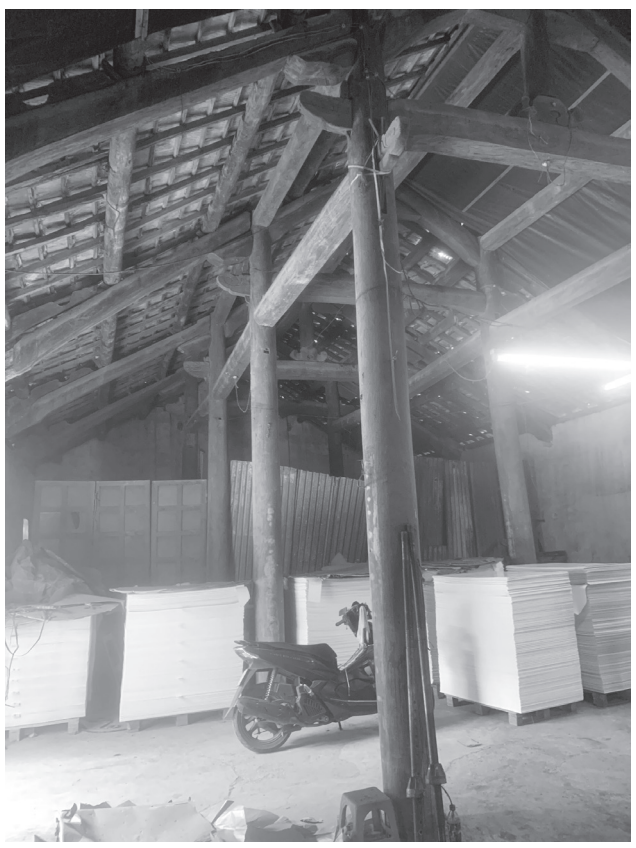
Hầu hết những người chúng tôi tìm gặp đều ghi nhận "sự kiện" phục hồi Văn Miếu Hà Tĩnh với sự trân trọng, cảm mến trong tình cảnh dự án phục hồi di tích Văn Miếu Vinh vẫn "dừng chân" sau đúng 20 năm sau khi UBND tỉnh phê duyệt dự án.

Trở lại… Văn Miếu Vinh xưa

Trong khuôn viên di tích Văn Miếu Vinh xưa vẫn là tiếng máy in xình xịch, tiếng xe ô tô vận chuyển nguyên liệu của Công ty CP In Nghệ An (số 216, đường Trần Phú, phường Hồng Sơn, TP Vinh). Một số nhà xây cũ đang xuống cấp. Còn không khí sản xuất và quang cảnh cây cối, cỏ và rác bề bộn đến nhức mắt vẫn như phản ánh của nhiều bài báo trước đây.

Ông Uông Văn Hiệp, Giám đốc Công ty này cho hay, sau loạt bài về Văn Miếu Vinh trên *Văn Hóa* từ năm 2020 đến nay, những chi tiết liên quan đến công ty vẫn không có gì chuyển biến đáng kể. Công ty vẫn quản lý 6.700m^2 đất được thuê trong khuôn viên di tích Văn Miếu Vinh. Hơn 400m^2 phía trước cổng là mặt tiền dọc quốc lộ 1 vẫn cho bốn cửa hàng thuê kinh doanh. Hằng năm, công ty vẫn đều đặn nộp 880 triệu đồng tiền thuê thuê diện tích đất này. Hỏi kỹ về những chuyển biến hiện nay, ông Hiệp lộ vẻ không hào hứng: "Mới có chỉ đạo chung chung là công ty không được xây dựng mới để khi di dời, tỉnh lấy lại đất này phục hồi Văn Miếu Vinh. Khi Văn Miếu Vinh được xây dựng thì phần "nổi" sẽ được đền bù".

Theo ông Hiệp, phần "nổi" ở đây là một số nhà tầng được các cơ quan in ấn xây dựng từ năm 1958, sau đó sơ tán lên huyện Tân Kỳ do chiến tranh rồi năm 1973 quay trở lại và xây dựng thêm. Riêng nhà hậu cung của Văn Miếu Vinh xưa không còn nguyên gốc và nguyên vị trí cũ. Lý do, hồi chiến tranh, ngôi nhà này đã được di chuyển đến vị trí hiện tại. Sau di chuyển, anh em trong công ty lập ban thờ trước hiên nhà để thắp hương ngày rằm và mông một hàng tháng. Nhắc đến những chi tiết này, ông Hiệp lộ vẻ mong muốn được ổn định càng sớm càng tốt. Nếu chưa ổn định được cũng cần có kết luận để công ty định hướng cho quy trình sản xuất và xây dựng nhà xưởng, tạo sự phát triển mới của doanh nghiệp.

Dấu tích Văn Miếu Vinh còn sót lại

Khuôn viên của Văn Miếu Vinh xưa

Cái khó vẫn là… vốn

Trao đổi về khả năng có hay không "tín hiệu" cho việc phục hồi di tích Văn Miếu Vinh, ông Nguyễn Hữu Trung, Trưởng phòng VHTT TP Vinh nói: "Loạt bài trên *Văn Hóa* năm 2020 tạo được một số chuyển động tích cực cho dự án. Cụ thể, thành phố đưa dự án phục hồi Văn Miếu Vinh vào danh mục thu hút đầu tư và xã hội hóa. Thành phố vẫn xác định đây là dự án trọng điểm, thuộc danh mục số 1. Hiện tại, thực hiện Nghị quyết 39 của Bộ Chính trị về xây dựng và phát triển tỉnh Nghệ An đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045, trong đó có thành phố Vinh thì dự án phục hồi, tôn tạo Văn Miếu Vinh vẫn được ưu tiên số một. Đây là cơ hội hiếm có, chúng tôi đang quan tâm nhiều đến cơ hội này".

Điều căn bản của dự án là nguồn vốn gần 200 tỉ đồng. Bàn về chuyện này, ông Trung cho hay, nguồn vốn vẫn được xác định có sự hỗ trợ từ Trung ương, tỉnh, thành phố và xã hội hóa. "Là người làm công tác văn hóa, chúng tôi thấy rõ, rất rõ việc thực hiện dự án phục hồi Văn Miếu Vinh là khẳng định giá trị của một di tích lịch sử, văn hóa. Đây cũng là một dạng nền tảng giúp các hoạt động văn hóa, giáo dục của thành phố tiến sâu hơn, thuyết phục hơn cho cả hiện tại và tương lai. Không phải dự án kinh tế mới làm ra sản phẩm kinh tế. Dự án về văn hóa thành công thì cũng sẽ tạo ra giá trị về kinh tế ở một tầm khác. Vấn đề cốt lõi, quan trọng nhất là chủ trương, quyết định của cấp có thẩm quyền mới có thể đi tới hành động và tạo sản phẩm", ông Trung nói tâm huyết như cách đây bốn năm khi bàn về vấn đề này.

Chúng tôi tiếp tục đi tìm những chuyển động của dự án đang bị "treo". Ông Trần Ngọc Tú, Chủ tịch UBND TP Vinh cho hay, đã biết về Văn Miếu Hà Tĩnh vừa được khôi phục. Ông cũng hứng thú về một số chi tiết sáng giá của Văn Miếu Vinh xưa. Ví như, từ khi có Văn Miếu Vinh, phong trào hiếu học ở Nghệ An phát đạt đến mức trường thi Hương xứ Nghệ trở thành trung tâm khoa bảng rực rỡ nhất trong bảy trung tâm thi Hương của đất nước. Chỉ tính riêng triều Nguyễn, xứ Nghệ đã cung cấp hàng ngàn vị cử nhân, hàng trăm vị đại khoa trong đó có nhiều vị khoa cử nổi tiếng tại các kỳ thi Hội, thi Đình. Tiến sĩ Phan Đình Phùng cùng hàng loạt các vị khoa cử nổi tiếng như Nguyễn Xuân Ôn, Phan Bội Châu, Nguyễn Sinh Sắc, Đặng Nguyên Cẩn, Đặng Thúc Hứa… đã tổ chức nhiều phong trào cách mạng rộng khắp từ những cuộc bình văn, giảng thơ tại Văn Miếu Vinh xưa.

> *"Thành phố Vinh đã từng đưa dự án phục hồi, tôn tạo Văn Miếu Vinh vào giai đoạn 2021-2025. Thành ủy rất ủng hộ. Sở VHTT cũng rất ủng hộ. Tôi và Bí thư Tỉnh ủy đi tiếp xúc cử tri cũng được bà con chất vấn nhiều về nội dung này. Đất cho Công ty CP In Nghệ An cũng đã có rồi nhưng nguồn vốn cho giải phóng mặt bằng của 14 hộ dân và phục hồi Văn Miếu vẫn chưa phân khai được.*
>
> *Quan điểm và tư tưởng của thành phố Vinh là sẽ tìm cách để phục hồi Văn Miếu đúng theo ý nghĩa và vị trí của nó. Khả năng, giai đoạn 2025-2030 thành phố Vinh sẽ đề xuất để tỉnh có chủ trương cho Văn Miếu Vinh, gỡ cái "treo" cho Văn Miếu Vinh."*
>
> **(Ông TRẦN NGỌC TÚ, Chủ tịch UBND TP Vinh)**

Ông Tú vẻ trầm tư: "Văn Miếu Vinh có ý nghĩa lịch sử, văn hóa đặc biệt, mang đậm dấu ấn về sự học của người Nghệ so với Văn Miếu một số tỉnh thành khác. Thành phố Vinh đã từng đưa dự án phục hồi, tôn tạo Văn Miếu Vinh vào giai đoạn 2021-2025. Thành ủy rất ủng hộ. Sở VHTT cũng rất ủng hộ. Tôi và Bí thư Tỉnh ủy đi tiếp xúc cử tri cũng được bà con chất vấn nhiều về nội dung này. Đất cho Công ty CP In Nghệ An cũng đã có rồi nhưng nguồn vốn cho giải phóng mặt bằng của 14 hộ dân và phục hồi Văn Miếu vẫn chưa phân khai được. Quan điểm và tư tưởng của thành phố Vinh là sẽ tìm cách để phục hồi Văn Miếu đúng theo ý nghĩa và vị trí của nó. Khả năng, giai đoạn 2025-2030 thành phố Vinh sẽ đề xuất để tỉnh có chủ trương cho Văn Miếu Vinh, gỡ cái "treo" cho Văn Miếu Vinh". ■

CỤC DU LỊCH QUỐC GIA VIỆT NAM VÀ TỔNG CÔNG TY ĐƯỜNG SẮT VIỆT NAM:

Phối hợp xây dựng đường sắt, đường hoa, đường du lịch

● NGUYỄN ANH

Cục trưởng Cục Du lịch Quốc gia Việt Nam Nguyễn Trùng Khánh và Chủ tịch Hội đồng thành viên Tổng công ty Đường sắt Việt Nam Đặng Sỹ Mạnh vừa có buổi làm việc để thống nhất việc hợp tác, thúc đẩy hoạt động du lịch bằng đường sắt.

Nhiều tiềm năng và cơ hội hợp tác

Tại buổi làm việc, ông Nguyễn Trùng Khánh, Cục trưởng Cục Du lịch Quốc gia Việt Nam điểm lại những dấu mốc chính trong chặng đường 64 năm hình thành, phát triển của ngành Du lịch. Đặc biệt, trước dịch Covid-19, ngành Du lịch có sự phát triển mạnh mẽ, được Bộ Chính trị định hướng trở thành ngành kinh tế mũi nhọn. Du lịch Việt Nam đang ngày càng phát triển mạnh mẽ, đóng góp quan trọng vào phát triển kinh tế - xã hội, nâng cao hình ảnh và vị thế quốc gia.

Sau dịch Covid-19, Việt Nam đã có những bước phục hồi và tăng trưởng mạnh mẽ. Năm 2023, Việt Nam đón 12,6 triệu lượt khách quốc tế, gấp 3,4 lần năm 2022, phục hồi bằng 70% so với năm 2019; phục vụ 110 triệu lượt khách nội địa. Năm 2024, Việt Nam đặt mục tiêu phục hồi hoàn toàn lượng khách du lịch quốc tế, đạt 18 triệu lượt. Tổng số khách quốc tế trong 5 tháng đầu năm 2024 đạt gần 7,6 triệu lượt, tăng 64,9% so với cùng kỳ năm 2023 và tăng 3,9% so với cùng kỳ năm 2019.

Nhiều năm liền, Cục Du lịch Quốc gia Việt Nam được Tổ chức Giải thưởng Du lịch thế giới (World Travel Awards) bình chọn là Cơ quan quản lý du lịch hàng đầu châu Á (Asia's Leading Tourist Board). Ngành Du lịch Việt Nam nhận được nhiều giải thưởng danh giá trong nhiều năm như: Điểm đến di sản hàng đầu thế giới; Điểm đến golf tốt nhất thế giới; Điểm đến hàng đầu châu Á; Điểm đến du lịch bền vững hàng đầu châu Á; Điểm đến văn hóa hàng đầu châu Á; Điểm đến ẩm thực hàng đầu châu Á; Điểm đến thiên nhiên hàng đầu châu Á...

Quốc hội, Chính phủ đã ban hành các chính sách, nghị quyết để phát triển du lịch nhanh, bền vững; tạo điều kiện thuận lợi cho khách du lịch quốc tế tới Việt Nam qua các chính sách visa mới. Bộ VHTTDL cũng đã phát động Chương trình kích cầu du lịch nội địa 2024 với chủ đề "Người Việt đi du lịch Việt - Việt Nam tôi yêu" để kích cầu mùa du lịch hè 2024. Các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương đã tích cực hưởng ứng và triển khai chương trình kích cầu phù hợp với tình hình thực tế ở mỗi địa phương.

Tại buổi làm việc, Cục trưởng Nguyễn Trùng Khánh đánh giá cao những đổi mới, nỗ lực của ngành Đường sắt trong việc nâng cao chất lượng dịch vụ, cơ sở vật chất kỹ thuật, phục vụ nhu cầu đi lại của người dân và khách du lịch. Hiện nay, Việt Nam đang tập trung phát triển 4 dòng sản phẩm chủ đạo gồm: Du lịch biển đảo, du lịch văn hóa, du lịch sinh thái, du lịch đô thị. Trong đó có các nhánh sản phẩm du lịch nông nghiệp, nông thôn, du lịch cộng đồng, du lịch golf, du lịch MICE… Ông Nguyễn Trùng Khánh nhấn mạnh, thời gian tới sẽ xây dựng các sản phẩm du lịch bằng đường sắt và tăng cường quảng bá sản phẩm du lịch này ở các sự kiện quảng bá, xúc tiến trong và ngoài nước.

Đường sắt Việt Nam là một trong 8 tuyến đường sắt đẹp nhất thế giới

Xóa đi ám ảnh

Thông tin về tình hình vận tải hành khách trên các tuyến đường sắt quốc gia, ông Đặng Sỹ Mạnh cho biết: "Mạng lưới đường sắt quốc gia hiện tại có tổng chiều dài 3.158 km và đang khai thác 303 ga, trạm. Trong đó bao gồm 7 tuyến chính và một số tuyến nhánh, nhánh kết nối đến các đô thị, cơ sở sản xuất".

Thời gian qua, ngành Đường sắt đã phối hợp với các địa phương, doanh nghiệp đưa ra các sản phẩm du lịch bằng đường sắt hấp dẫn, kết nối các điểm đến văn hóa, di sản, bao gồm các cơ sở công nghiệp, công trình hạ tầng, công trình kiến trúc nhà ga như: Ga Hà Nội, Hải Phòng, Huế, Đà Lạt, Gia Lâm, Long Biên... Nâng cấp các khu ga trở thành điểm đến văn hóa ở mỗi địa phương. Ngành Đường sắt đã phát động phong trào đường tàu - đường hoa trên khắp 34 tỉnh, thành phố có đường tàu chạy qua với mong muốn hình thành đường hoa dài nhất Việt Nam. Tháng 5.2023 tuyến đường sắt Bắc - Nam được cẩm nang du lịch Lonely Planet bình chọn là một trong 8 tuyến đường sắt hấp dẫn nhất thế giới.

Với các nỗ lực đổi mới, nâng cao chất lượng dịch vụ, ngành Đường sắt muốn biến nhược điểm là thời gian hành trình dài, tàu chạy chậm thành các ưu điểm với việc gia tăng các dịch vụ, trải nghiệm, tiện ích trên tàu phục vụ khách như trình diễn nghệ thuật, triển lãm, giới thiệu ẩm thực, trang bị wifi... Từ đó tạo thành hệ sinh thái hoàn chỉnh để du khách trải nghiệm, thích thú, thoải mái với việc đi tàu, du lịch bằng tàu.

"Ngành Đường sắt tới nay đã phục vụ 43 triệu giờ hành khách ngồi tàu (chưa kể thời gian chờ tàu). Thế nhưng, nhiều khách vẫn còn "nỗi ám ảnh" đi tàu là vừa lâu, vừa bẩn. Nếu biết cách, biến những thời gian đó thành thời gian có ích, biến không gian trên tàu thành không gian đẹp để khách hưởng thụ thì chắc chắn sẽ "đánh thức được nàng công chúa đang ngủ quên" và khách cũng sẽ không còn ngủ gà ngủ gật trên tàu, buồn chán và chê đi tàu", ông Đặng Sỹ Mạnh thẳng thắn nói.

Để ngành Đường sắt không bị tụt hậu, ông Đặng Sỹ Mạnh cho rằng cần phải có sự linh hoạt hơn nữa, hướng tới các sản phẩm đặc thù và đối tượng hành khách riêng. Thời gian tới, ngành Đường sắt sẽ xây dựng các đôi tàu 5 sao hướng tới phục vụ phân khúc khách hạng sang; các tàu charter (thuê bao chuyến) với thành phần đoàn tàu, hành trình, tuyến theo yêu cầu của khách hàng.

Sau khi nghe ý kiến của lãnh đạo các phòng, đơn vị trực thuộc, lãnh đạo Cục Du lịch Quốc gia Việt Nam và Chủ tịch HĐTV Tổng công ty Đường sắt Việt Nam thống nhất sẽ ký Biên bản ghi nhớ hợp tác giữa hai bên, giao các đầu mối thực hiện với lộ trình cụ thể nhằm tăng cường hợp tác phát triển; phối hợp, đẩy mạnh quảng bá, xúc tiến du lịch bằng đường sắt.

Cục trưởng Nguyễn Trùng Khánh đề nghị Tổng công ty Đường sắt Việt Nam phối hợp chặt chẽ với Cục Du lịch Quốc gia Việt Nam trong xây dựng chương trình, nội dung quảng bá đường sắt khi xúc tiến, quảng bá du lịch Việt Nam với thị trường du lịch nội địa và quốc tế. "Cục Du lịch Quốc gia Việt Nam sẵn sàng hỗ trợ ngành Đường sắt quảng bá trên các kênh truyền thông du lịch, các nền tảng số, định danh trên bản đồ số; phối hợp đào tạo nhân viên đường sắt trong nâng cao chất lượng phục vụ khách du lịch trên tàu, dưới ga; tổ chức các hội nghị, hội thảo và tổ chức các sự kiện famtrip, festival văn hóa, du lịch, ẩm thực tại các địa phương", ông Nguyễn Trùng Khánh khẳng định.

Lãnh đạo Tổng công ty Đường sắt Việt Nam cũng đề nghị Cục Du lịch Quốc gia Việt Nam hỗ trợ, phối hợp xây dựng được mô hình du lịch liên kết các phương thức vận tải như: Hàng không - đường sắt - đường bộ tạo thành chuỗi phục vụ khách du lịch theo hướng "một tấm vé cho cả hành trình" (One ticket - all trips). Tăng cường kết nối đầu - cuối và ngành Đường sắt tham gia một phân khúc trong đó. Trên hành trình đó còn có các điểm đến, các dịch vụ du lịch; đi tàu giảm giá dịch vụ ăn, ngủ... nhằm chia sẻ lợi ích giữa các bên và đa dạng sản phẩm phục vụ du khách. ■

Khách quốc tế đến Việt Nam đạt gần 7,6 triệu lượt

Theo Tổng cục Thống kê, nhờ vào chính sách thị thực thuận lợi, các chương trình quảng bá, xúc tiến du lịch năm 2024 được các địa phương trên cả nước đẩy mạnh, thu hút lượng khách quốc tế đến Việt Nam tăng khá cao so với cùng kỳ năm trước.

Trong tháng 5.2024, số lượng khách quốc tế đến nước ta đạt gần 1,4 triệu lượt, tăng 51% so với cùng kỳ năm trước. Tính chung 5 tháng đầu năm 2024, khách quốc tế đến nước ta đạt gần 7,6 triệu lượt, tăng 64,9% so với cùng kỳ năm trước và tăng 3,9% so với cùng kỳ năm 2019, thời điểm chưa xảy ra dịch Covid-19.

Về quy mô thị trường, Hàn Quốc tiếp tục là thị trường gửi khách lớn nhất của Việt Nam với trên 1,9 triệu lượt (chiếm 25,7%). Trung Quốc xếp ở vị trí thứ 2, đạt 1,6 triệu lượt (chiếm 21,2%). Đáng chú ý, lượng khách Trung Quốc trong tháng 5.2024 đạt 357.000 lượt, cao hơn lượng khách Hàn Quốc (351.000 lượt). Đài Loan (Trung Quốc) ở vị trí thứ 3 (529.000 lượt), Mỹ ở vị trí thứ 4 (350.000 lượt), Nhật Bản ở vị trí thứ 5 (289.000 lượt). Trong top 10 thị trường lớn nhất của du lịch Việt Nam còn có Malaysia (214.000 lượt), Australia (213.000 lượt), Thái Lan (198.000 lượt), Campuchia (197.000 lượt), Ấn Độ (196.000 lượt).

Về động lực tăng trưởng, thị trường châu Á có mức tăng trưởng rất tốt (73%) trong đó động lực chính từ khu vực Đông Bắc Á: Trung Quốc (+302,3%), Hàn Quốc (+48,1%), Nhật Bản (+41,7%), Đài Loan (+110,1%). Các thị trường châu Âu tiếp tục tăng trưởng tốt (+57,1%) nhờ vào hiệu quả từ chính sách thị thực và xuất nhập cảnh thông thoáng được áp dụng từ ngày 15.8.2023.

ĐÌNH KIÊN

Bộ VHTTDL đồng hành cùng Quảng Trị phát triển văn hóa

● ĐINH VŨ AN; ảnh: TRẦN HUẤN

Ngày 30.5, Bộ VHTTDL và tỉnh Quảng Trị đã có buổi làm việc về công tác chuẩn bị tổ chức Lễ hội Vì hòa bình năm 2024 và một số nội dung liên quan đến các dự án thuộc Chương trình mục tiêu quốc gia về chấn hưng, phát triển văn hóa, xây dựng con người Việt Nam giai đoạn 2026-2030, tầm nhìn đến năm 2045 trên địa bàn tỉnh. Bộ trưởng Bộ VHTTDL Nguyễn Văn Hùng và Bí thư Tỉnh ủy Quảng Trị Lê Quang Tùng đồng chủ trì buổi làm việc.

Toàn cảnh buổi làm việc

Lần đầu tiên tổ chức Lễ hội Vì hòa bình

Theo báo cáo của UBND tỉnh Quảng Trị, tỉnh đã ban hành Kế hoạch (sửa đổi, bổ sung) tổ chức Lễ hội Vì Hòa bình năm 2024 với các nội dung cụ thể. Theo đó, Lễ hội Vì hòa bình lần đầu tiên được tỉnh Quảng Trị tổ chức nhằm tôn vinh giá trị của hòa bình, kêu gọi mọi người chung tay đấu tranh, gìn giữ, xây dựng cuộc sống hòa bình, thịnh vượng, bền vững cho quê hương, đất nước và nhân loại. Tưởng niệm, tri ân các anh hùng liệt sĩ đã anh dũng hy sinh vì sự trường tồn của Tổ quốc; tưởng niệm các nạn nhân chiến tranh, những mất mát đau thương do chiến tranh gây ra.

Tuyên truyền, giới thiệu, quảng bá góp phần nâng cao vị thế, hình ảnh, các giá trị văn hóa vật thể và phi vật thể, tài nguyên, sản phẩm du lịch về mảnh đất, con người Quảng Trị; thu hút du khách trong nước và quốc tế, góp phần thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh Quảng Trị. Xây dựng Quảng Trị từng bước trở thành không gian văn hóa vì hòa bình, điểm đến vì hòa bình, biểu tượng sức sống mãnh liệt của nhân loại ngay trên mảnh đất bị tàn phá khốc liệt do chiến tranh; nơi họp mặt, chia sẻ của những thành phố, những dân tộc từng bị chiến tranh tàn phá như Quảng Trị trên toàn thế giới.

Huy động sự tham gia mạnh mẽ của cộng đồng doanh nghiệp, nhất là các đơn vị hoạt động du lịch lữ hành, nâng cao chất lượng các tour tuyến, điểm đến, chương trình du lịch, cải thiện, nâng cao chất lượng nguồn nhân lực và dịch vụ du lịch. Thu hút nguồn lực đầu tư phát triển du lịch; tạo sự chuyển biến tích cực về nhận thức đối với phát triển du lịch bền vững, du lịch xanh, từng bước đưa du lịch trở thành ngành kinh tế mũi nhọn…

Với chủ đề "Chung tay kiến tạo thế giới hòa bình", Lễ hội Vì hòa bình lần đầu tiên được tỉnh Quảng Trị tổ chức là sự kiện lớn của tỉnh. Lễ hội có các hoạt động chính như: Ngày hội Đạp xe vì hòa bình tại Khu di tích Quốc gia đặc biệt Đôi bờ Hiền lương - Bến Hải và Di tích Quốc gia đặc biệt Thành cổ Quảng Trị (29-30.6); Chương trình nghệ thuật đặc biệt Khai mạc Lễ hội Vì hòa bình với chủ đề "Kết nối những nhịp cầu", tại Di tích Quốc gia đặc biệt Đôi bờ Hiền Lương - Bến Hải (ngày 6.7) được truyền hình trực tiếp trên VTV1; Lễ hội Văn hóa - Ẩm thực "Hương vị miền hoa nắng", dự kiến diễn ra tại Khu du lịch biển Cửa Việt, Gio Linh từ ngày 12-14.7; Giao lưu âm nhạc "Giai điệu hòa bình" với đêm nhạc Trịnh Công Sơn "Khúc ca hòa bình" (ngày 13.7) tại Công viên Fidel và chương trình giao lưu âm nhạc Quốc tế "Giai điệu hòa bình", tại Trung tâm Văn hóa - Điện ảnh tỉnh ngày 20.7; Chương trình "Ước nguyện hòa bình" diễn ra tại thị xã Quảng Trị ngày 26.7. Bên cạnh đó, còn có rất nhiều các hoạt động hưởng ứng tại các địa phương trong toàn tỉnh.

"Để Lễ hội diễn ra thành công theo Kế hoạch, UBND tỉnh Quảng Trị đã đề nghị Bộ VHTTDL chỉ đạo xây dựng kịch bản và phối hợp tổ chức Lễ tri ân và hoa đăng trong Chương trình "Ước nguyện hòa bình" với các hoạt động: Lễ dâng hương, dâng hoa Thành cổ Quảng Trị; Lễ cầu siêu tại Quảng trường giải phóng thị xã Quảng Trị; Lễ hoa đăng tại sông Thạch Hãn gắn với thắp nến tri ân ở các nghĩa trang liệt sĩ trên toàn quốc", ông Võ Văn Hưng, Chủ tịch UBND tỉnh Quảng Trị cho biết.

Chương trình "Ước nguyện hòa bình" được tổ chức nhằm tôn vinh, ngưỡng vọng các anh hùng, liệt sĩ đã hy sinh cho sự nghiệp bảo vệ nền độc lập dân tộc; đồng thời nhằm tưởng niệm các nạn nhân chiến tranh trên toàn thế giới. Chương trình là một hoạt động sâu lắng của chuỗi các hoạt động trong khuôn khổ Lễ hội Vì hòa bình. Đây sẽ là điểm chạm cảm xúc kết nối nhân dân Việt Nam trên mọi miền đất nước, du khách quốc tế đến với Quảng Trị; tôn vinh giá trị hòa bình, chung tay kiến tạo những hoạt động thiết thực để xây đắp nên những giá trị tốt đẹp cho cuộc sống.

> *"Mỗi tấc đất, dòng sông, địa danh ở mảnh đất gian khó này đều ghi đậm dấu ấn một thời đạn bom của đất nước; thức tỉnh lương tri nhân loại; đau đáu khát vọng hòa bình; khép lại quá khứ, hướng tới tương lai. Vì thế, Bộ VHTTDL sẽ cố gắng hết sức để hỗ trợ địa phương."*
>
> **(Bộ trưởng Bộ VHTTDL NGUYỄN VĂN HÙNG)**

Đề nghị đầu tư các thiết chế văn hóa trên địa bàn tỉnh

Tại buổi làm việc, ông Hoàng Nam, Phó Chủ tịch UBND tỉnh Quảng Trị cũng đã báo cáo đề xuất đầu tư các dự án lĩnh vực văn hóa thuộc Chương trình mục tiêu quốc gia về chấn hưng, phát triển văn hóa, xây dựng con người Việt Nam giai đoạn 2026-2030, tầm nhìn đến năm 2045 trên địa bàn tỉnh.

Trong đó, tỉnh đề xuất 3 dự án: Bảo tàng Chiến tranh tỉnh Quảng Trị, Cung đường Hòa bình (tại Di tích Quốc gia đặc biệt Đôi bờ Hiền Lương - Bến Hải); Phát huy giá trị Di tích quốc gia đặc biệt Thành cổ Quảng Trị và những địa điểm lưu niệm sự kiện 81 ngày đêm năm 1972 trong phát triển kinh tế - xã hội tỉnh Quảng Trị. Lãnh đạo tỉnh Quảng Trị cũng đã nêu rõ sự cần thiết, nội dung, quy mô, địa điểm xây dựng, kinh phí, thời gian thực hiện… của các dự án này.

Sau khi nghe góp ý của lãnh đạo các cơ quan chuyên môn trực thuộc Bộ VHTTDL, kết luận buổi làm việc, Bộ trưởng Nguyễn Văn Hùng nêu rõ nhận thức của những người làm VHTTDL trên cả nước, ý thức rằng Quảng Trị là một tỉnh có bề dày văn hóa và giàu truyền thống cách mạng. Thiên nhiên khắc nghiệt, tài nguyên ít nhưng người Quảng Trị luôn tự tin, chấp nhận khó khăn, thách thức, kiên cường, nỗ lực vươn lên. "Mỗi tấc đất, dòng sông, địa danh ở mảnh đất gian khó này đều ghi đậm dấu ấn một thời đạn bom của đất nước; thức tỉnh lương tri nhân loại; đau đáu khát vọng hòa bình; khép lại quá khứ, hướng tới tương lai. Vì thế, Bộ sẽ cố gắng hết sức để hỗ trợ địa phương", Bộ trưởng Nguyễn Văn Hùng nói.

Bộ trưởng mong muốn, tỉnh Quảng Trị sẽ phối hợp chặt chẽ với Bộ VHTTDL để biến thách thức thành tiềm năng, biến khó khăn thành thuận lợi, biến cái không thể thành có thể, đưa Quảng Trị phát triển mạnh mẽ trong tương lai. Đặc biệt là trong các lĩnh vực mà Bộ quản lý như văn hóa, thể thao và du lịch, Bộ VHTTDL sẽ tiếp tục đồng hành với Quảng Trị. Bộ trưởng giao các đơn vị chuyên môn như: Cục Di sản Văn hóa, Cục Thể dục thể thao, Cục Du lịch Quốc gia Việt Nam, Cục Nghệ thuật biểu diễn, Vụ Kế hoạch tài chính… hỗ trợ để Quảng Trị triển khai thuận lợi, đúng mục đích các dự án, chương trình thời gian tới.

Bộ trưởng Nguyễn Văn Hùng đánh giá, từ Lễ hội Thống nhất non sông tổ chức năm 2010, đến nay, qua cả một quá trình dài, tỉnh Quảng Trị đã có những bước đi rất chắc chắn, bài bản để tổ chức Lễ hội Vì hòa bình năm 2024. Thời gian từ nay đến khi tổ chức Lễ hội không còn nhiều, Bộ trưởng đề nghị Ban tổ chức chuẩn bị các sự kiện chu đáo, nêu bật được ý nghĩa, truyền tải được các thông điệp rõ ràng, đảm bảo an ninh an toàn, thu hút được người dân và du khách tham dự, huy động nguồn lực xã hội hóa…

Bí thư Tỉnh ủy Quảng Trị Lê Quang Tùng cảm ơn sự hỗ trợ, ủng hộ của Bộ VHTTDL, giúp tỉnh tổ chức thành công các sự kiện và đề nghị Bộ quan tâm đầu tư, hướng dẫn tỉnh triển khai các dự án mà tỉnh đã đăng ký danh mục dự án thuộc Chương trình mục tiêu quốc gia, cũng như phát triển sự nghiệp văn hóa, thể thao, du lịch và gia đình nói chung trong thời gian tới. ■

GIAN NAN PHÁT HUY GIÁ TRỊ BẢO VẬT QUỐC GIA

Bài 4:

Ưu tiên thì ít, ưu tư còn nhiều

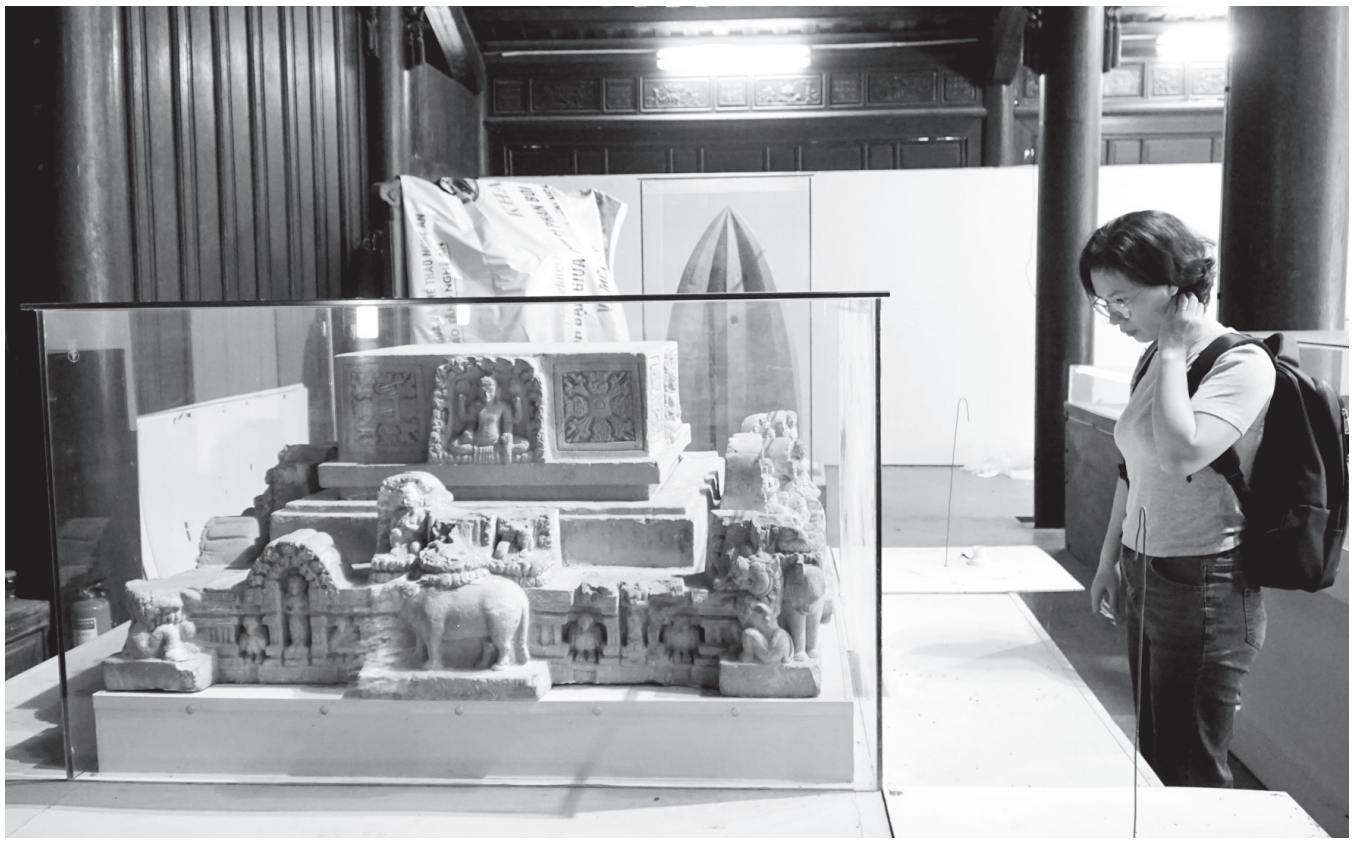
● Bài, ảnh: THU TRANG - LÂM SƠN

Nhiều năm trở lại đây, Bộ VHTTDL liên tục có văn bản gửi các địa phương về tăng cường bảo vệ, bảo quản và phát huy giá trị bảo vật quốc gia, trong đó đã nhấn đi nhấn lại, cần ưu tiên kinh phí cải tạo, nâng cấp trang thiết bị chuyên dụng dành cho bảo quản và khu vực trưng bày bảo vật quốc gia tại bảo tàng.

Tuy nhiên, có một thực tế là, nhiều nơi đã, đang phải "giẫm chân tại chỗ" vì nhà bảo tàng chưa có nói gì đến trưng bày hiện vật. Không ít địa phương vì nguồn kinh phí quá eo hẹp, thậm chí cấp gia rất khiêm tốn, bởi vậy việc bảo quản, phát huy bảo vật gặp khó khăn đủ điều. Mỗi năm chỉ có từ hai đến ba trăm triệu đồng để bảo quản cho hàng nghìn tư liệu, hiện vật, hình ảnh với đủ chất liệu, kích thước, trọng lượng khác nhau "thì thấm vào đâu".

Không biết đến bao giờ bộ ba bảo vật quốc gia súng thần công ở Bảo tàng Hà Tĩnh mới được "đoàn tụ"

Bảo tàng Lịch sử tỉnh Thừa Thiên Huế đang chờ Sở, ngành chức năng phê duyệt phương án đóng gói và kinh phí di chuyển bảo vật quốc gia bệ thờ Vân Trạch Hòa đến nơi "ở tạm" Ảnh: SƠN THÙY

nhỏ giọt nên việc bảo quản, phát huy hiện vật rơi vào tình trạng… cầm chừng. Vì thế, từ chỗ đáng ra được ưu tiên cấp kinh phí thì lại gặp cảnh ưu phiền, khó nói.

Trưng bày bằng cách… "mở kho"

Tâm sự với chúng tôi, nhiều Giám đốc Bảo tàng tỉnh phân trần, dẫu biết rằng bảo vật quốc gia mang trong mình biết bao giá trị lịch sử, văn hóa, khoa học, kỹ, mỹ thuật của cha ông, là những hiện vật độc hiếm trong kho tàng di sản văn hóa Việt Nam, cần phải được bảo quản nghiêm ngặt, trưng bày trang trọng, với thiết bị chuyên dụng để đáp ứng nhu cầu tham quan của công chúng, nhưng vì "lực bất tòng tâm" nên việc thực hiện theo yêu cầu của Bộ VHTTDL cũng chỉ chừng mực. Nói cách khác, vì kinh phí hằng năm cấp cho bảo tàng tỉnh phục vụ cho công tác bảo vệ, bảo quản hiện vật, bảo vật quốc gồm bảo vật quốc gia trong khi họ vẫn phải "ăn nhờ ở đậu" hàng xóm là Thư viện tỉnh. Hằng năm, bảo tàng cũng sưu tầm được nhiều hiện vật có giá trị, và muốn có thêm kinh phí bảo quản hiện vật, bảo vật quốc gia với trang thiết bị chuyên dụng, đơn vị cũng đã làm nhiều cách. Nhưng khi Bảo tàng làm việc với các Sở, ngành chức năng của tỉnh về nguồn kinh phí bảo quản hiện vật, bảo vật quốc gia, "họ bảo chúng tôi là, các anh căn cứ vào đâu để xây dựng định mức bảo quản như thế. Cứ đưa ra căn cứ pháp lý, văn bản hướng dẫn, chúng tôi sẽ xem xét, còn không thì… cầm đề án về". Cũng liên quan đến việc bảo quản, phát huy giá trị bảo vật quốc gia, ông Toàn đầy trầm tư, "cấp trên yêu cầu việc bảo quản bảo vật quốc gia phải được đặt trong chế độ đặc biệt. Chúng tôi rất thấu hiểu "đặt trong chế độ bảo quản đặc biệt" là gì, nhưng để diễn giải cụ thể, chi tiết trên văn bản, giấy tờ trong đề án cũng cảm thấy lúng túng thật sự".

Cùng chịu cảnh "nay đây mai đó", nghĩa là chưa có một công trình bảo tàng đúng nghĩa với đầy đủ công năng của nó nên Bảo tàng Lịch sử tỉnh Thừa Thiên Huế cũng đang gặp muôn vàn khó khăn trong công tác bảo vệ, bảo quản, chứ chưa nói đến phát huy giá trị bảo vật quốc gia. Hiện bảo tàng này đang lưu giữ, bảo vệ, bảo quản hai bảo vật quốc gia: Bộ chóp tháp Chăm Pa Linh Thái (niên đại thế kỷ VII-VIII) và bệ thờ Vân Trạch Hòa (niên đại cuối thế kỷ XIX đầu thế kỷ XX). Ông Nguyễn Đức Lộc, Giám đốc Bảo tàng Lịch sử tỉnh Thừa Thiên Huế cho biết, năm 2024 này, toàn bộ hiện vật của bảo tàng sẽ được chuyển đến một nơi mới để ở… tạm. Vì điều kiện "tạm bợ" như vậy, các tài liệu, hiện vật, bảo vật quốc gia sẽ được bảo vệ, bảo quản trong kho, còn công tác phát huy giá trị sẽ tính đến phương án "kho mở".

Do thiếu sự quan tâm nên suốt nhiều năm qua Bảo tàng Bắc Ninh không thể trưng bày cố định, bảo vật quốc gia chỉ đặt tại vị trí khiêm tốn

Phương án mở này chắc sẽ phải còn lâu lắm, hơn nữa trong thuật ngữ của bảo tàng không có khái niệm "kho mở" vì kho là nơi cất giữ, bảo vệ, bảo quản hiện vật với điều kiện khá nghiêm ngặt, không phận sự miễn vào thì làm sao có thể để cho công chúng tham quan, thưởng ngoạn. Điều đó thật xa vời. Và xa vời hơn chính là sự ưu tiên kinh phí để cải tạo, nâng cấp trang thiết bị chuyên dụng dành cho bảo quản và khu vực trưng bày bảo vật quốc gia tại bảo tàng. Nhìn vào cảnh Bảo tàng Lịch sử tỉnh Thừa Thiên Huế hiện nay là thấy rõ.

Vẫn là vấn đề kinh phí

Trong một nỗi niềm đầy ưu tư khác là "gia cảnh" của Bảo tàng Bắc Ninh. Nỗi niềm này không chỉ riêng của cán bộ, nhân viên bảo tàng nơi đây mà còn là của giới chuyên môn. Có thể nói, Bảo tàng Bắc Ninh tọa lạc ở một vị trí không thể đắc địa

Ấn vàng Hoàng đế chi bảo sau khi hồi hương đã được tư nhân bảo quản trang thiết bị chuyên dụng: Kính chống vỡ; chạm tay vào hộp kính chuông báo động kêu và đảm bảo ánh sáng, nhiệt độ

hơn, nhìn bề ngoài ai cũng phải trầm trồ, ngưỡng mộ, là niềm mong mỏi của nhiều địa phương khác, thế mà…

Hơn mười năm nay bảo tàng không thể tổ chức trưng bày cố định. Bộ phận kho bảo quản hàng ngàn hiện vật với đủ chất liệu cũng rơi vào cảnh cho có, không hề có một quy chuẩn nào được áp dụng, họa chăng lắp máy điều hòa, phun hóa chất... Vì sao như vậy? Vì khi xây dựng bảo tàng này người ta không hề chú ý nội dung thiết kế trưng bày cố định, trưng bày chuyên đề, trưng bày điểm nhấn, và kho tàng cũng thế. "Ở bầu thì tròn", cán bộ, nhân viên nơi đây phải ra sức sáng tạo để cố gắng đưa hiện vật, bảo vật quốc gia ra trưng bày. Bảo vật quốc gia bia Xá lợi Tháp Minh được trưng bày ở vị trí rất khiêm nhường, còn nhóm hiện vật Mộc bản sách Hải Thượng y tông tâm lĩnh là bảo vật quốc gia thì phải cất kho. Sự thể trên có ai biết không? Xin thưa, dường như ai cũng hiểu rõ. Bằng chứng là cách đây hơn mười năm, UBND tỉnh Bắc Ninh đã phê duyệt dự án cải tạo, sửa chữa, nâng cấp trưng bày nội thất bảo tàng với kinh phí 160 tỉ đồng. Thế nhưng thời gian cứ trôi qua, văn bản phê duyệt ấy vẫn cứ nằm trên giấy, niềm vui và sự mong mỏi của cán bộ, nhân viên bảo tàng ngày một vơi dần. Thấm thoắt đã hơn mười năm, dự án cải tạo nội thất trưng bày Bảo tàng tỉnh Bắc Ninh vẫn giậm chân tại chỗ, chưa thấy có dấu hiệu tái khởi động trở lại. Bà Đỗ Thị Thủy, Phó Giám đốc Bảo tàng Bắc Ninh nói rằng, "tôi gắn bó cuộc đời với bảo tàng, nay sắp về hưu rồi, chỉ mong Sở, ngành quan tâm quyết liệt để bảo tàng đúng nghĩa là bảo tàng cấp tỉnh". Trong trường hợp này, nếu thật sự ưu tiên kinh phí để bảo quản, phát huy giá trị bảo vật quốc gia, thì ai đó sẽ nghĩ rằng, ưu tiên như thế chẳng khác gây ưu phiền lên nhau.

Không gặp khó về cơ sở hạ tầng nhưng Giám đốc Bảo tàng Hà Nội Nguyễn Tiến Đà lại chia sẻ một lúng túng khác trong ứng xử với bảo vật quốc gia. Theo ông, hiện nay các bảo tàng có bảo vật phần lớn chỉ tập trung vào bảo vệ nghiêm ngặt, nhưng nghiêm ngặt quá thì vô hình trung lại ngăn cản sự lan tỏa, bảo vật quốc gia mà phần lớn lại chỉ để trong kho. "Bảo tàng Hà Nội thuận lợi hơn vì các bảo vật, nhóm bảo vật được công nhận là kim loại, gốm, nhưng nhiều bảo vật, hiện vật khác lại có chất liệu dễ bị hư hại, khó bảo quản và cũng chưa có hướng dẫn nào mang tính quy chuẩn. Đây là một vấn đề nan giải trong hoàn cảnh các bảo tàng đang thiếu đội ngũ nhân sự là kỹ sư bảo quản, rất lúng túng…", ông Đà nói.

> *"Vấn đề này tôi đã nói từ lâu và tôi không nói lại nữa, vì có nói tiếp cũng không thay đổi được gì nhiều. Nhưng nói gì thì nói, đầu tiên vẫn là kinh phí. Ở bảo tàng tỉnh, như tôi biết, kinh phí rất eo hẹp cho việc bảo vệ, bảo quản hiện vật, bảo vật quốc gia. Mỗi năm chỉ cấp vài trăm triệu thì làm sao có thể bảo quản tốt được.*
>
> *Trong khi đó quy chuẩn bảo quản, phát huy bảo vật quốc gia lại đòi hỏi rất cao, cả về mặt kinh phí lẫn kỹ thuật. Đơn cử, một tủ bệ bảo quản, trưng bày chuyên dụng cho bảo vật quốc gia có xuất xứ Trung Quốc đã lên đến nửa tỉ đồng, còn ở châu Âu là cả tỉ đồng. Thử hỏi đã địa phương nào làm được."*

Trao đổi với chúng tôi về những khó khăn, lúng túng trong việc bảo quản, phát huy giá trị bảo vật quốc gia tại nhiều bảo tàng tỉnh hiện nay, một chuyên gia về bảo tàng và thẩm định cổ vật (đề nghị giấu tên) cho biết: "Vấn đề này tôi đã nói từ lâu và tôi không nói lại nữa, vì có nói tiếp cũng không thay đổi được gì nhiều. Nhưng nói gì thì nói, đầu tiên vẫn là kinh phí. Ở bảo tàng tỉnh, như tôi biết, kinh phí rất eo hẹp cho việc bảo vệ, bảo quản hiện vật, bảo vật quốc gia. Mỗi năm chỉ cấp vài trăm triệu thì làm sao có thể bảo quản tốt được. Trong khi đó quy chuẩn bảo quản, phát huy bảo vật quốc gia lại đòi hỏi rất cao, cả về mặt kinh phí lẫn kỹ thuật. Đơn cử, một tủ bệ bảo quản, trưng bày chuyên dụng cho bảo vật quốc gia có xuất xứ Trung Quốc đã lên đến nửa tỉ đồng, còn ở châu Âu là cả tỉ đồng. Thử hỏi đã địa phương nào làm được". Ngừng một lát, ông nói tiếp: "Khó khăn nhất trong việc bảo quản, phát huy hiện vật, bảo vật quốc gia vẫn là vấn đề kinh phí, sau đó mới đến trình độ chuyên môn của cán bộ, nhân viên bảo tàng".

Cần phải nhắc lại, Bộ VHTTDL đã ban hành nhiều văn bản về việc tăng cường công tác bảo vệ, bảo quản, phát huy giá trị của bảo vật quốc gia, gần đây nhất là tháng 4 năm ngoái, và luôn nhấn mạnh: Đối với công tác bảo quản bảo vật quốc gia cần ưu tiên đầu tư kinh phí cải tạo, nâng cấp công trình, hạ tầng kỹ thuật và trang thiết bị chuyên dụng dành cho kho bảo quản và khu vực trưng bày bảo vật quốc gia tại bảo tàng, nơi lưu giữ bảo vật quốc gia tại di tích, để bảo đảm bảo vật quốc gia được đặt trong chế độ bảo quản đặc biệt. Việc bảo quản bảo vật quốc gia phải được lập thành phương án cụ thể, bảo đảm tính khoa học và tính pháp lý để trình cơ quan chủ quản xem xét, phê duyệt; quá trình thực hiện bảo quản phải tuân thủ chặt chẽ nguyên tắc, quy trình, kỹ thuật bảo quản, đồng thời có sự phối hợp, hướng dẫn của các nhà khoa học trong lĩnh vực liên quan, các chuyên gia về bảo quản. Về phát huy giá trị bảo vật quốc gia cần xây dựng và triển khai hiệu quả các chương trình riêng, với nội dung hấp dẫn, hình thức đa dạng, dễ phổ biến và tiếp cận để quảng bá giá trị của bảo vật quốc gia tới đông đảo công chúng trong và ngoài nước.

Thử hỏi, hiện có bao nhiêu địa phương đáp ứng được những đề nghị trên? Câu trả lời vẫn đang phải chờ, và phụ thuộc từ sự thay đổi nhận thức; cách ứng xử với bảo vật quốc gia của mỗi địa phương. ■

(Còn tiếp)

Tuổi trẻ tiên phong thực hiện số hóa di tích lịch sử

● **Bài, ảnh: NHƯ ĐỒNG**

Nhiều di tích lịch sử, văn hóa trên địa bàn tỉnh Quảng Ngãi đã được tuổi trẻ địa phương thực hiện số hóa, góp phần bảo tồn, phát huy các giá trị di sản văn hóa truyền thống tại địa phương.

Ông Nguyễn Văn Bảy ở xã Tịnh Châu, TP Quảng Ngãi khi đến tham quan Khu di tích cấp tỉnh Nhà lưu niệm Trung tướng Trần Quý Hai đã được đoàn viên, thanh niên xã hướng dẫn quét mã QR trước di tích. Qua vài thao tác đơn giản trên điện thoại, ông Bảy có thể đọc đầy đủ thông tin về cuộc đời, sự nghiệp và hình ảnh về vị tướng Trần Quý Hai. "Nhà lưu niệm Trung tướng Trần Quý Hai là địa chỉ lịch sử quen thuộc của người dân trong xã. Giờ chỉ cần quét mã QR, người tham quan, tìm hiểu sẽ có đầy đủ thông tin về di tích lịch sử của xã. Tôi thấy rất thuận tiện", ông Bảy chia sẻ.

Huyện đoàn Bình Sơn đã thực hiện công trình số hóa tại Bảo tàng Chiến thắng Vạn Tường, xã Bình Hải. Hình thức số hóa di tích tại đây được ví như cuốn cẩm nang du lịch số rất tiện lợi và hữu ích, vừa bảo đảm việc tra cứu, tìm hiểu thông tin nhanh chóng, dễ dàng, đầy đủ, vừa giúp quảng bá giá trị văn hóa lịch sử ở địa phương. "Phần lớn đoàn viên, thanh niên cũng như người dân đều sử dụng điện thoại thông minh, nên việc quét mã QR đã tạo thuận lợi trong việc tìm hiểu di tích, góp phần giới thiệu, quảng bá rộng rãi, giáo dục truyền thống cách mạng cho nhiều người", Bí thư Đoàn xã Bình Hải Nguyễn Xuân Hoài cho biết. Theo Bí thư Huyện đoàn Bình Sơn Võ Văn Thành, tuổi trẻ Bình Sơn đã và đang đặt mục tiêu triển khai số hóa tất cả các di tích lịch sử, văn hóa còn lại trên địa bàn huyện. Huyện đoàn còn phát động phong trào "Tôi yêu quê hương tôi!". Mỗi đoàn viên, thanh niên lựa chọn một danh lam thắng cảnh, di tích lịch sử, làng nghề... của địa phương nơi mình sinh sống, học tập, làm việc để viết một bài giới thiệu về địa điểm đó.

Mới đây, Tỉnh đoàn Quảng Ngãi đã ra mắt Công trình thanh niên chuyển đổi số trong quảng bá di tích lịch sử, văn hóa, chào mừng Đại hội Đại biểu Hội Liên hiệp Thanh niên Việt Nam tỉnh Quảng Ngãi lần thứ XII, nhiệm kỳ 2024-2029 tại Nhà trưng bày văn hóa Sa Huỳnh ở thôn Long Thạnh 2, phường Phổ Thạnh, thị xã Đức Phổ. Đây là nơi trưng bày 700 hiện vật, hình ảnh, tài liệu có giá trị, là địa điểm tham quan, tìm hiểu thú vị về nền văn minh tồn tại 2.000 - 3.000 năm trước. Sự giao thoa văn hóa Sa Huỳnh với các nền văn hóa khu vực Đông Nam Á 3.000 năm trước. Đến nay, các cấp Đoàn trong tỉnh Quảng Ngãi đã thực hiện số hóa được 29 di tích lịch sử, địa chỉ đỏ. Quảng Ngãi là một trong 5 tỉnh, thành phố trên cả nước thực hiện tốt việc số hoá các điểm di tích. Những thông tin về di tích lịch sử tại Quảng Ngãi đã được đăng tải lên bản đồ số các địa danh lịch sử gắn với tuổi trẻ của Trung ương Đoàn TNCS Hồ Chí Minh.

Các cấp Đoàn trong tỉnh Quảng Ngãi thực hiện số hóa được 29 di tích lịch sử, địa chỉ đỏ

Anh Trần Đăng Minh, Phó Bí thư Tỉnh đoàn Quảng Ngãi cho biết, di tích lịch sử, địa chỉ đỏ là di sản có giá trị cả về mặt tinh thần lẫn phát triển kinh tế của quốc gia, do đó các di tích luôn được trân quý và bảo tồn, gìn giữ. Với thế hệ trẻ ngày nay, đặc biệt là người trẻ tại Quảng Ngãi những di tích lịch sử đã không còn xa lạ mà trở thành điểm đến thú vị và đặc biệt trong các ngày cuối tuần trong các dịp lễ tết. Giới trẻ ngày nay tìm đến những di tích để tham quan, chụp ảnh và để tìm hiểu về di tích lịch sử, địa chỉ đỏ của địa phương. Từ đó, đã nâng cao tình yêu quê hương đất nước, niềm tự hào, tự tôn dân tộc trong lòng mỗi bạn trẻ khi đến những di tích, địa chỉ đỏ của tỉnh.

"Các cơ sở đoàn xây dựng các ấn phẩm truyền thông hiện đại, ngắn gọn, thu hút như Infographic để giới thiệu về di tích lịch sử, di tích văn hóa. Đặc biệt là, triển khai các hoạt động về nguồn, hành trình đến với "địa chỉ đỏ"; tổ chức cho thanh thiếu nhi hát Quốc ca tại các di tích lịch sử; đăng tải các video clip giới thiệu về danh lam thắng cảnh, di tích lịch sử, cách mạng, di sản văn hóa trên các mạng xã hội. Tỉnh đoàn sẽ tiếp tục phối hợp với các đơn vị liên quan để xây dựng tuyến bài thuyết minh giới thiệu các điểm di tích ở các địa phương trên địa bàn tỉnh để tích hợp thông tin địa điểm di tích trong mã QR. Đồng thời, tích hợp các nội dung vào Bảo tàng số của tuổi trẻ Việt Nam", anh Minh chia sẻ thêm. ■

TRIỂN KHAI HIỆU QUẢ NHỮNG ĐỀ ÁN ĐÀO TẠO TÀI NĂNG TRONG LĨNH VỰC VHNT:

Nơi tài năng **thăng hoa**

● **THÚY HIỀN**

Kiến nghị tiếp tục được thực hiện các Đề án đào tạo tài năng trong lĩnh vực văn hóa nghệ thuật (VHNT) là vấn đề mà lãnh đạo các cơ sở đào tạo nghệ thuật hàng đầu Việt Nam, đội ngũ giảng viên, nghệ sĩ, HSSV… thống nhất đề nghị. Trên thực tế, những Đề án được Thủ tướng Chính phủ phê duyệt đã triển khai thực hiện hiệu quả và có giá trị thực tiễn cao, tạo nên nguồn nhân lực chất lượng cao cho nền VHNT nước nhà.

"Chúng tôi, những giảng viên, nghệ sĩ trực tiếp làm công tác giảng dạy đánh giá cao giá trị quan trọng của việc thực hiện những Đề án đào tạo tài năng trong lĩnh vực VHNT. Các Đề án này đã chắp cánh cho sinh viên, giảng viên được phát triển tài năng, đồng thời mang lại những giải thưởng danh giá, góp phần khẳng định vị thế của nền nghệ thuật Việt Nam trên bản đồ thế giới", Phó giám đốc phụ trách Học viện Âm nhạc Quốc gia Việt Nam, TS.NSND Đỗ Quốc Hưng nhận định.

Phạm Xuân Bình Sơn mang nhiều khát vọng đưa âm nhạc hàn lâm Việt Nam ra thế giới

Trong số các học viên được tuyển chọn và đào tạo theo Đề án "Đào tạo tài năng lĩnh vực văn hóa nghệ thuật giai đoạn 2016-2025, tầm nhìn đến năm 2030" đã có 46 học viên đoạt giải thưởng cao tại các cuộc thi trong nước và quốc tế. Trong đó có những cá nhân xuất sắc như: Võ Minh Quang đoạt giải Nhất cuộc thi Piano Quốc tế 2023 tại Hunggary, giải Nhất cuộc thi Kayserburg Vietnam Youth Piano Competition & Festival 2022, giải Nhất cuộc thi piano "Città di San Donà di Piave", giải Nhất cuộc thi "Orbetello Piano Competition in Italia...; Lê Trang Linh đoạt giải Nhất và giải Đặc biệt cuộc thi Global Genius Music Competition tại Anh 2021, giải Nhất cuộc thi Master of Piano Concerto, Great Composers Competition tại Anh 2022...

Những "sứ giả văn hóa"

Tính riêng tại Học viện Âm nhạc Quốc gia Việt Nam, hai năm 2023-2024, HSSV và giảng viên đã giành được gần 60 giải thưởng trong 14 cuộc thi như: Cuộc thi Piano Mendelssohn lần thứ 11 khu vực châu Á - Thái Bình Dương; Liên hoan Nghệ thuật châu Á lần thứ 10; Liên hoan Âm nhạc quốc tế Hongkong lần thứ 10; Cuộc thi The Mount of Gambier Eisteddfod tại Australia; Liên hoan Youth Friendship Festival 2023 tại Indonesia; Cuộc thi Âm nhạc quốc tế ZhongSin lần thứ 18; Cuộc thi Âm nhạc Kyushu lần thứ 26 tại Nhật Bản; Cuộc thi Âm nhạc quốc tế Sao vàng 2024 tại Malaysia...

Nhờ kết quả học tập xuất sắc, Phạm Xuân Bình Sơn (sinh năm 1999, sinh viên Học viện Âm nhạc Quốc gia Việt Nam) đã được tuyển chọn đi du học tại Trường ĐH Webster (Mỹ) trong 4 năm theo Đề án "Đào tạo tài năng lĩnh vực văn hóa nghệ thuật giai đoạn 2016-2025, tầm nhìn đến năm 2030". Bình Sơn cho biết, môi trường học tập hàng đầu thế giới đã giúp anh rèn luyện thói quen, tư duy theo phương pháp mới cũng như thu nạp nhiều kiến thức bổ ích, thiết thực…

Số lượng giảng viên, nghệ sĩ, sinh viên nghệ thuật được Nhà nước gửi đi đào tạo cũng như nhận học bổng ở nước ngoài rất lớn, nhiều người đã giành được những giải thưởng cao như giảng viên khoa Piano Lưu Đức Anh; giảng viên Contrebass Nguyễn Tất Thắng; giảng viên viola Phùng Hoài Thu... Họ đã truyền cảm hứng cho những người trẻ muốn đi đến thành công bằng sức lao động sáng tạo, mà sâu xa hơn, bản thân sự thành danh của họ cũng có ý nghĩa như là một "sứ giả văn hóa", mang hình ảnh của đất nước, con người Việt Nam đến với bạn bè quốc tế, và cũng minh chứng cho việc ươm trồng khu vườn nghệ thuật đa sắc, phong phú của những nhà hoạch định chiến lược phát triển nghệ thuật của Việt Nam là hoàn toàn đúng hướng, nâng tầm nghệ thuật nước nhà ngày một vươn xa.

Tuyển chọn đào tạo tài năng theo tiêu chí đặc thù

PGS.TS.NGND Nguyễn Đình Thi, Hiệu trưởng ĐH Sân khấu Điện ảnh Hà Nội cung cấp bảng danh sách HSSV tài năng được tuyển chọn, đào tạo theo Đề án "Đào tạo tài năng lĩnh vực văn hóa nghệ thuật giai đoạn 2016-2025, tầm nhìn đến năm 2030" của Bộ VHTTDL. Mười bốn sinh viên của trường đã giành được những giải thưởng danh giá như: *Cánh diều Vàng, Bông sen Vàng*, Liên hoan sân khấu hình tượng chiến sĩ CAND, Liên hoan sân khấu thử nghiệm quốc tế, Liên hoan Sân khấu Thủ đô... "Được tiếp cận với phương pháp đào tạo bài bản ở nhiều nước có nền nghệ thuật tiên tiến, sinh viên được đào tạo ở nước ngoài đều trưởng thành và trở thành nguồn nhân lực chất lượng cao. Đề án đào tạo tài năng trong nước cũng đã giúp trường tăng cường kỹ năng thực hành, kỹ năng làm nghề. Nhiều sinh viên đã giành được giải thưởng danh giá của điện ảnh, sân khấu. Đó là minh chứng cụ thể nhất cho hiệu quả của việc thực hiện Đề án đào tạo tài năng mà Chính phủ phê duyệt. Hiện nay, Đề án trong nước mới được triển khai ở 5 chuyên ngành của trường, rất mong sắp tới sẽ được nhân rộng ở cả 25 chuyên ngành", TS Nguyễn Đình Thi bày tỏ.

Với mục tiêu đào tạo, bồi dưỡng nhân lực VHNT ở nước ngoài nhằm bổ sung và phát triển đội ngũ giảng viên, giáo viên, nghiên cứu viên, chuyên gia, văn nghệ sĩ… chất lượng cao trong nước, Bộ VHTTDL đã tích cực triển khai, cử các đoàn công tác đi khảo sát, làm việc với 27 cơ sở đào tạo tại một số quốc gia. Hiện nay, có 8 cơ sở nước ngoài đang tổ chức đào tạo các lưu học sinh Việt Nam theo Đề án. Đến thời điểm năm 2022 đã cử 23 ứng viên đi học tập ở nhiều nước bạn, hiện 11 em đã tốt nghiệp ĐH tại Hoa Kỳ, Australia; 1 em tốt nghiệp thạc sĩ tại Australia; 10 em đang học tập tại các nước Nga, Australia, Canada, Anh…

Riêng kỳ tuyển sinh năm 2023, số lượng ứng viên trúng tuyển đạt 27 người với các chuyên ngành Âm nhạc, Sân khấu - Điện ảnh, Múa và Mỹ thuật. Đặc biệt, đã chọn được các ứng viên lĩnh vực Mỹ thuật đăng ký đi học một số chuyên ngành Việt Nam chưa đào tạo được như Phục chế tranh... Số lượng ứng viên trúng tuyển học trình độ Thạc sĩ đã nhiều hơn, trong đó cả ứng viên trúng tuyển học Thạc sĩ lĩnh vực múa mà hiện nay chúng ta cũng chưa đào tạo.

Để triển khai đồng bộ, hiệu quả Đề án "Đào tạo tài năng lĩnh vực văn hóa nghệ thuật giai đoạn 2016-2025, tầm nhìn đến năm 2030" trong nước, Bộ VHTTDL đã lựa chọn các cơ sở đầu ngành có đủ điều kiện về cơ sở vật chất, đội ngũ giảng viên, giáo viên có kinh nghiệm tham gia đào tạo tài năng. Cụ thể, có 13 cơ sở được lựa chọn, giao nhiệm vụ gồm: 9 trường đại học, 22 trường cao đẳng, 2 trường trung cấp…

Theo báo cáo của Vụ Đào tạo, hằng năm Bộ VHTTDL đều gửi Thông báo tuyển ứng viên tới các Sở VHTT, Sở VHTTDL, các cơ sở đào tạo VHNT trên toàn quốc, nhưng không nhận được hồ sơ dự tuyển, hầu hết chỉ có hồ sơ của các cơ sở đào tạo trực thuộc Bộ VHTTDL. Một trong những nguyên nhân đó là công tác tuyển sinh lĩnh vực VHNT trong nước vốn đã rất khó khăn, tuyển sinh đi học nước ngoài lại càng khó khăn hơn vì thêm những điều kiện như ngoại ngữ, đặc biệt đối với trình độ Thạc sĩ trở lên khi yêu cầu phải học bằng ngôn ngữ bản địa cấp độ cao. Vì vậy, thời gian qua, số lượng ứng viên đáp ứng được yêu cầu của cơ sở đào tạo nước ngoài cả về chuyên môn và ngoại ngữ chưa nhiều...

Chia sẻ quan điểm về đào tạo tài năng nghệ thuật, Thứ trưởng Tạ Quang Đông cho rằng, việc phát hiện, tuyển chọn đào tạo tài năng đỉnh cao, lựa chọn thí sinh tham gia các cuộc thi trong nước và quốc tế, chăm lo bồi dưỡng, rèn luyện, đánh giá để các tài năng trẻ có điều kiện được phát triển và phát huy là yêu cầu vô cùng cấp thiết. Hiện nay, Bộ VHTTDL đang hoàn thiện việc xây dựng Nghị định quy định về đào tạo các ngành, nghề chuyên sâu đặc thù trong lĩnh vực nghệ thuật để trình Thủ tướng Chính phủ xem xét, ban hành. Những người làm nghệ thuật đang rất mong chờ sự ra đời của Nghị định để có căn cứ giúp công tác đào tạo nghệ thuật đạt hiệu quả tốt nhất.

Có thể nói, những nỗ lực của cơ quan quản lý nhà nước về công tác đào tạo VHNT thực sự là giải pháp thành công trong lĩnh vực đào tạo nguồn nhân lực cao của ngành VHTTDL. Đào tạo tài năng VHNT là quá trình lâu dài, bền bỉ, liên tục, bởi lẽ ngoài yếu tố năng khiếu, sự đam mê, còn phải có quá trình khổ luyện... Để nâng cao chất lượng nguồn nhân lực này, cần phải đặc biệt quan tâm đến việc tuyển sinh, đào tạo, cơ sở vật chất và đội ngũ giáo viên. Chính sách đã có, tuy nhiên, để đáp ứng được mục tiêu các Đề án đào tạo tài năng mà Chính phủ phê duyệt là cả một quá trình lâu dài và phụ thuộc rất nhiều vào yếu tố cá nhân người được tuyển chọn, thụ hưởng Đề án. ■

KỶ NIỆM NGÀY QUỐC TẾ THIẾU NHI (1.6.1950 - 1.6.2024):

"Ai yêu nhi đồng bằng Bác Hồ Chí Minh"

● **PHẠM BÁ NHIỄU**

Đến nay, sau hơn nửa thế kỷ, bài hát *Ai yêu Bác Hồ Chí Minh hơn thiếu nhi Việt Nam* của nhạc sĩ Phong Nhã vẫn vang vọng mỗi dịp Tết thiếu nhi. Sinh thời, cứ đến ngày 1.6 và Trung thu (15.8 âm lịch), Bác thường cho mời các bạn nhỏ vào Phủ Chủ tịch vui chơi và cùng cất lên những khúc ca rộn rã…

Bác Hồ và các cháu thiếu niên - nhi đồng tại Phủ Chủ tịch (ảnh tư liệu)

Ngày Quốc tế Thiếu nhi bắt nguồn từ một sự kiện lịch sử đáng buồn song rất khó quên của nhân loại. Sự kiện xảy ra những năm 1942-1944. Rạng sáng ngày 1.6.1942, phát xít Đức bao vây làng Li-đi-xơ (Tiệp Khắc), bắt đi 173 đàn ông, 196 phụ nữ và trẻ em. Sau đó, chúng đã tàn sát 66 người và đưa 104 trẻ em vào trại tập trung. Hai năm sau, ngày 10.6.1944, chúng lại bao vây thị trấn Ô-ra-đua (Pháp), dồn hơn 400 người vào một nhà thờ, trong số đó có hơn 100 trẻ em rồi phóng hỏa. Đó là những tội ác không thể tha thứ của bọn phát xít khiến toàn nhân loại căm phẫn.

Để tưởng nhớ đến hàng trăm trẻ em vô tội đã bị Đức Quốc xã sát hại, năm 1949, Liên đoàn Phụ nữ dân chủ quốc tế quyết định lấy ngày 1.6 hằng năm làm Ngày quốc tế bảo vệ thiếu nhi, nhằm để chính phủ các nước phải nhận trách nhiệm về đời sống trẻ em, giảm ngân sách quân sự để tăng ngân sách giáo dục, bảo vệ và chăm sóc thiếu niên, nhi đồng. Và kể từ năm 1950, 1.6 hằng năm được lấy là Ngày của thiếu nhi.

Ngày Quốc tế thiếu nhi ở Việt Nam

Sinh thời, Bác Hồ luôn dành tình thương yêu, sự quan tâm và chăm sóc đặc biệt cho sự nghiệp trồng người. Ngay sau khi giành được độc lập, ngày 1.6 và Tết Trung thu hằng năm thật sự trở thành ngày hội vui chung của thiếu nhi cả nước. Ngày Quốc tế thiếu nhi đầu tiên ở Việt Nam 1.6.1950, cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp của dân tộc đang bước vào thời kỳ cam go, ác liệt nhất, nhưng Bác vẫn luôn nghĩ tới thiếu nhi cả nước và gửi thư chúc mừng các cháu. Từ đó, hằng năm cứ đến ngày này, thiếu nhi cả nước lại hân hoan đón đọc thư chúc mừng của Bác Hồ.

Trước lúc đi xa, trong *Di chúc* để lại, Người đã hai lần nhắc đến thiếu nhi. Đoạn mở đầu Bác viết: *"Tôi có ý định đến ngày đó, tôi sẽ đi khắp hai miền Nam - Bắc để chúc mừng đồng bào, cán bộ và chiến sĩ anh hùng; thăm hỏi các cụ phụ lão, các cháu thanh niên và nhi đồng yêu quý của chúng ta!..."*. Đoạn kết Người viết: *"Cuối cùng, tôi để lại muôn vàn tình thân yêu cho toàn dân, toàn Đảng, cho toàn thể bộ đội, cho các cháu thiếu niên và nhi đồng..."*.

Hiện tại, chính sách pháp luật của Nhà nước Việt Nam về trẻ em ngày càng được hoàn thiện. Luật Trẻ em do Quốc hội thông qua, quy định 25 điều về quyền trẻ em, thuộc 4 nhóm: Quyền sống còn; Quyền được bảo vệ; Quyền được phát triển; Quyền được tham gia. Quyền trẻ em là tất cả những gì các em cần có để được sống, lớn lên lành mạnh, an toàn. Không chỉ về mặt pháp lý, mà thực tế những hoạt động chăm lo cho lứa tuổi thiếu nhi đã được Bác Hồ cũng như chính quyền từ Trung ương đến địa phương đặc biệt quan tâm, nhất là tạo môi trường học tập và rèn luyện ở mức tốt nhất để các cháu học tập, rèn luyện và trưởng thành.

Các cháu hãy xứng đáng/ Cháu Bác Hồ Chí Minh

Năm 1961, tại Phủ Chủ tịch, Bác Hồ đã cho mời 2.000 cháu nhỏ lần lượt đến vui chơi nhân ngày Quốc tế thiếu nhi 1.6. Bác dành phòng khách sang trọng nhất tại Phủ Chủ tịch để làm nơi các cháu đưa tranh ảnh của mình vào triển lãm. Bác cho trang trí vườn hoa và trang bị âm thanh tốt nhất để cho các cháu ca hát, biểu diễn văn nghệ. Các cháu thích thú nhảy

múa, nô đùa rồi nằm lăn ra bãi cỏ xanh mát rượi trước sân nhà sàn…

Tại những lần gặp gỡ như thế, Người luôn xúc động khi nghe các em đồng ca bài: *Ai yêu Bác Hồ Chí Minh hơn thiếu nhi Việt Nam*. Nhạc sĩ Phong Nhã đã nói thay lời con trẻ khi lặp lại 4 lần câu *"Ai yêu Bác Hồ Chí Minh hơn thiếu nhi Việt Nam"*... như để nhắc nhớ mãi về tình cảm Người dành cho thiếu nhi và tình yêu của thiếu nhi dành cho Người: *"Bác chúng em dáng cao cao, người thanh thanh/ Bác chúng em mắt như sao, râu hơi dài/ Bác chúng em nước da nâu vì sương gió/ Bác chúng em thề cương quyết trả thù nhà/ Hồ Chí Minh kính yêu, chúng em kính yêu Bác Hồ Chí Minh trọn một đời/ Hồ Chí Minh kính yêu, Bác đã bao phen bôn ba nước ngoài vì giống nòi..."*.

Tình yêu thương vô bờ bến được Bác thể hiện bằng tất cả tấm lòng của người ông, người bác, người cha và với tầm nhìn của một lãnh tụ thiên tài chăm lo cho thế hệ tương lai của nước nhà. Trong hoàn cảnh nào, và ở bất cứ đâu, Người cũng luôn nghĩ về con trẻ, hướng các em vào những hoạt động vui chơi bổ ích và nề nếp, kỷ cương. Dù bận trăm công nghìn việc, nhưng Người vẫn dành thời gian đi thăm các trường học, lớp mẫu giáo... để động viên, khuyên nhủ và cùng vui chơi với các cháu.

Cả cuộc đời hy sinh cho đất nước, cho nhân dân, nhưng trong sâu thẳm trái tim, những gì tốt đẹp nhất Người dành riêng cho thiếu niên, nhi đồng. Trong thư gửi học sinh nhân ngày khai trường đầu tiên sau Cách mạng Tháng Tám 1945, Người đã bày tỏ mong muốn: *"Non sông Việt Nam có trở nên vẻ vang hay không, dân tộc Việt Nam có được sánh vai với các cường quốc năm châu hay không? Chính là nhờ một phần lớn ở công lao học tập của các cháu"*... Và từ đó về sau, cứ đến ngày khai giảng là Bác lại gửi thư khen ngợi những tấm gương thiếu niên, nhi đồng tiêu biểu trên khắp hai miền Nam - Bắc.

Trong thư gửi các cháu vào dịp Trung thu 1961, Bác viết: *"Ai yêu các nhi đồng bằng Bác Hồ Chí Minh/ Tính các cháu ngoan ngoãn/ Mặt các cháu xinh xinh/ Mong các cháu cố gắng/ Thi đua học và hành/ Tuổi nhỏ làm việc nhỏ/ Tùy theo sức của mình/ Để tham gia kháng chiến/ Để gìn giữ hòa bình/ Các cháu hãy xứng đáng/ Cháu Bác Hồ Chí Minh!"*.

Bác luôn mong mỏi: *"Tôi chỉ có một ham muốn, ham muốn tột bậc là làm sao cho nước ta được hoàn toàn độc lập, dân ta được hoàn toàn tự do, đồng bào ta ai cũng có cơm ăn, áo mặc, ai cũng được học hành"*. Bác dạy chúng ta: *"Vì lợi ích mười năm phải trồng cây, vì lợi ích trăm năm phải trồng người"*... Dù đã đi xa, nhưng những lời căn dặn và tình cảm của Người mãi khắc sâu trong tâm trí thiếu nhi nói riêng và mỗi người dân Việt Nam nói chung. Thấm đẫm tư tưởng của Người *"Chăm sóc và giáo dục tốt các cháu là nhiệm vụ của toàn Đảng, toàn dân"*, những năm qua, Đảng, Nhà nước đã ban hành nhiều chính sách, văn bản pháp luật trực tiếp hoặc gián tiếp liên quan đến bảo vệ quyền lợi trẻ em. Từ các bản Hiến pháp, các Bộ luật, Luật đến các văn bản dưới luật đã tạo thành hệ thống bảo vệ trẻ em phù hợp với các công ước quốc tế và truyền thống văn hóa của dân tộc Việt Nam. ■

"Hành động thiết thực, ưu tiên nguồn lực cho trẻ em"

Đó là chủ đề Lễ phát động Tháng hành động vì trẻ em năm 2024 vừa được UBND tỉnh Tuyên Quang tổ chức. Phát biểu tại Lễ phát động, ông Hoàng Việt Phương, Phó Chủ tịch UBND tỉnh, Trưởng ban Điều hành bảo vệ trẻ em tỉnh Tuyên Quang khẳng định, thời gian qua, công tác bảo vệ, chăm sóc trẻ em tại Tuyên Quang đã được các cấp ủy Đảng, chính quyền, các tổ chức chính trị - xã hội từ tỉnh đến cơ sở đặc biệt quan tâm. Qua đó, nâng cao trách nhiệm của các cấp, các ngành trong việc vận động toàn xã hội tham gia vào sự nghiệp bảo vệ, chăm sóc và giáo dục trẻ em.

Dịp này, Quỹ Bảo trợ trẻ em Việt Nam đã trao tặng tỉnh Tuyên Quang 1 thư viện sách trị giá 365 triệu đồng; trao 730 suất học bổng với tổng trị giá 604 triệu đồng cho trẻ em có hoàn cảnh đặc biệt, khó khăn trên địa bàn tỉnh. Hội Khuyến học tỉnh Tuyên Quang trao 20 suất học bổng trị giá 20 triệu đồng, Quỹ Bảo trợ trẻ em tỉnh tặng 70 suất quà trị giá 21 triệu đồng cho các em học sinh có hoàn cảnh khó khăn vươn lên trong học tập. Tại Lễ phát động, các cơ quan, đơn vị, doanh nghiệp, cá nhân đã ủng hộ tiền và hiện vật cho Quỹ Bảo trợ trẻ em tỉnh Tuyên Quang với tổng giá trị gần 2,3 tỉ đồng.

MINH DƯƠNG

Khám phá di sản tại Bảo tàng Dân tộc học Việt Nam

Trong hai ngày 1 và 2.6, Bảo tàng Dân tộc học Việt Nam tổ chức chương trình *Vui khám phá di sản* với nhiều hoạt động hấp dẫn, bổ ích. Đây là sự kiện dành cho giới trẻ nhằm tăng cường giao lưu, học hỏi, khám phá về di sản văn hóa của Việt Nam cũng như các nước trên thế giới nhân dịp đầu hè.

Tham gia chương trình, các bạn được du hành khám phá Đông Nam Á qua tô tranh di sản, tìm hiểu nhiều điều thú vị về quốc kỳ, thủ đô và tiền tệ các nước. Bên cạnh đó, những bạn yêu thích hội họa sẽ được thỏa sức sáng tạo trên bức tranh trang phục dân tộc của Việt Nam và một số quốc gia trên thế giới; những ai đam mê diễn xuất có cơ hội hóa thân thành nghệ nhân rối tài ba, được tự tay điều khiển các chú rối ngộ nghĩnh, tạo nên những màn trình diễn sáng tạo và dí dỏm. Nghệ thuật múa rối nước truyền thống cũng được giới thiệu qua các tiết mục vui nhộn của nghệ nhân phường rối nước Đồng Ngư, Thuận Thành, Bắc Ninh.

THANH THÚY

Sóc Trăng bàn giải pháp phát triển sản phẩm văn hóa lễ hội sông nước

Giải pháp phát triển sản phẩm văn hóa lễ hội sông nước Sóc Trăng, giai đoạn 2024-2030, tầm nhìn 2035 là chủ đề của Hội thảo khoa học do Trung tâm thông tin xúc tiến du lịch tỉnh Sóc Trăng tổ chức vừa qua. Sóc Trăng là một vùng đất giàu bản sắc văn hóa với nhiều lễ hội truyền thống tiêu biểu của ba dân tộc anh em Kinh, Khmer, Hoa. Nơi đây có hệ thống sông ngòi chằng chịt, văn hóa đa dạng, có tiềm năng lớn để phát triển các lễ hội đặc sắc.

Tại Hội thảo, các đại biểu đã có những tham luận về thực trạng và tiềm năng phát triển lễ hội sông nước Sóc Trăng; chia sẻ kinh nghiệm thực tiễn trong việc tổ chức, quản lý, khai thác lễ hội để phát triển du lịch tại các địa phương; các giải pháp cụ thể về hạ tầng, quảng bá và thu hút đầu tư cho các lễ hội… Ngoài ra, các chuyên gia còn chia sẻ về những xu hướng du lịch thế giới lễ hội văn hóa và khả năng thu hút du khách đến lễ hội văn hóa sông nước của Sóc Trăng; ý tưởng về sản phẩm du lịch: *Đêm di sản văn hóa trên dòng sông Maspero* tiếp cận từ mô hình du lịch trải nghiệm đêm…

B.T

Nét hoa **làng nghề Hội An**

● **KHÁNH CHI**

TP Hội An (Quảng Nam) chính thức khởi động sự kiện *Nét hoa nghề* lần thứ 3 và *Phiên chợ khởi nghiệp - Tiêu dùng xanh Hội An* năm 2024.

Sự kiện sẽ diễn ra từ ngày 31.5 - 2.6 tại Trung tâm làng nghề Kim Bồng, xã Cẩm Kim và các không gian sáng tạo trên địa bàn TP nhằm giới thiệu nét đẹp văn hóa các nghề, làng nghề truyền thống của địa phương; phát huy tay nghề và khả năng sáng tạo của những người thợ thủ công, nghệ nhân; đẩy mạnh hiệu quả công cuộc vận động "Người Việt Nam ưu tiên dùng hàng Việt Nam"…

Sự kiện Nét hoa nghề Hội An lần thứ 4 vừa chính thức khởi động

Bức tranh ngành nghề phong phú, đa dạng

Nét hoa nghề Hội An hứa hẹn sẽ là điểm giao thoa giữa truyền thống và hiện đại một cách tinh tế, nơi những sắc màu của sự sáng tạo trên nền các giá trị văn hóa truyền thống được gây dựng từ bao đời sẽ cùng nhau tỏa sáng, làm nên diện mạo mới cho một Hội An xưa cũ.

Điểm nhấn trong chuỗi hoạt động là tọa đàm *Hội An - Làng nghề lên số* do UBND TP Hội An phối hợp với HoiAn Innovation Hub và Tonkin Media đồng tổ chức. Tham dự tọa đàm là các đại biểu đến từ nhiều cơ quan, đơn vị, đặc biệt là các nghệ nhân, thợ thủ công, đại diện Hội Khởi nghiệp đổi mới sáng tạo TP và các doanh nghiệp hoạt động trên lĩnh vực liên quan đến nghề thủ công. Đặc biệt là sự tham gia, hướng dẫn, giới thiệu của các chuyên gia xây dựng chiến lược truyền thông, chuyên gia xây dựng mô hình du lịch, truyền thông du lịch…

Nhiều hoạt động trình nghề diễn ra tại trung tâm làng nghề Kim Bồng

Là nơi hội tụ của hơn 50 nghề thủ công truyền thống, trong đó nhiều làng nghề được công nhận là Di sản phi vật thể quốc gia, ngoài kế thừa những gì vốn có, cộng đồng cư dân Hội An còn sáng tạo, hình thành các nghề thủ công mới nhằm đáp ứng cho nhu cầu cuộc sống. Tất cả tạo nên bức tranh kinh tế, ngành nghề sản xuất ở Hội An phong phú, đa dạng.

Chiến lược phát triển văn hóa nói chung và sáng tạo văn hóa trên lĩnh vực thủ công và nghệ thuật dân gian đã được triển khai tốt ở Hội An thời gian qua là nhờ vào sự thay đổi nhận thức của chính quyền và toàn thể nhân dân TP; trong đó chính quyền đóng vai trò quan trọng trong việc tạo dựng môi trường, liên kết và khơi thông các nguồn lực, ưu đãi đầu tư, khuyến khích doanh nghiệp và người dân thông qua các chính sách phù hợp.

Việc Hội An chính thức là thành viên của Mạng lưới các TP sáng tạo toàn cầu của UNESCO trên lĩnh vực thủ công và nghệ thuật dân gian vào tháng 10.2023 vừa qua là cột mốc đánh dấu việc bảo tồn và phát triển các làng nghề cần bước sang một giai đoạn mới: Giai đoạn phải hoàn thiện chuỗi giá trị làng nghề. Trong đó, việc tái định vị sản phẩm, học cách kể các câu chuyện - tài sản của làng nghề để quảng bá sản phẩm, ứng dụng công nghệ để bán hàng tối ưu, hiệu quả là nhu cầu không thể thiếu. Đây là điều kiện quan trọng để các làng nghề phát triển bền vững. Chính quyền TP Hội An xác định đầu tư ứng dụng công nghệ số trong việc phát triển các làng nghề và nghề thủ công là một mục tiêu quan trọng.

Ứng dụng công nghệ để tối ưu chuỗi giá trị làng nghề

Tọa đàm *Hội An - Làng nghề lên số* là dịp để kết nối các nhà quản lý, chuyên gia, doanh nghiệp, nghệ nhân, thợ thủ công, là cơ hội thảo luận, đề xuất giải pháp, cung cấp kiến thức về chuyển đổi số, ứng dụng công nghệ để tối ưu chuỗi giá trị làng nghề, hỗ trợ các làng nghề phát triển bền vững. Qua đó, thúc đẩy giải pháp đầu ra cho các sản phẩm của làng nghề truyền thống, tái tạo dòng chảy mới - dòng chảy toàn cầu cho các sản phẩm thủ công mang bản sắc địa phương.

Trong khuôn khổ sự kiện *Nét hoa nghề* lần này còn có nhiều nội dung phong phú, đặc sắc như: Khai trương hoạt động hướng dẫn tham quan làng mộc Kim Bồng; triển lãm ảnh *Hội An - Thành phố sáng tạo*; giới thiệu - trình nghề truyền thống chuốt gốm Thanh Hà; điêu khắc mộc Kim Bồng; làm đèn lồng; làm đầu lân, thiên cẩu và mặt nạ ông địa; làm tranh, tre, dừa Cẩm Thanh; đan lưới và trang trí ngư cụ…

Bên cạnh đó còn có các hoạt động giao lưu, kết nối chuyên gia sáng tạo với sự tham gia của các họa sĩ, nghệ nhân thiết kế sản phẩm handmade, chế tác đồ thủ công mỹ nghệ, quà lưu niệm, trưng bày sản phẩm tái chế của xóm thủ công Hội An, giới thiệu bộ sưu tập "Mắt cửa" của nhà sưu tầm Bảo Ly… Qua đó tạo nên không gian hội tụ văn hóa, sáng tạo độc đáo để nhân dân và du khách khám phá, tiếp cận sâu hơn với văn hóa Việt nói chung và Hội An nói riêng.

Phiên chợ Khởi nghiệp - Tiêu dùng xanh Hội An 2024 là dịp giới thiệu, quảng bá các sản phẩm OCOP, sản phẩm hữu cơ và tái chế… tạo cơ hội để phát triển các sản phẩm địa phương theo hướng chuyên nghiệp hóa, đảm bảo sức khỏe người tiêu dùng và thân thiện với môi trường, đẩy mạnh hiệu quả công cuộc vận động "Người Việt Nam ưu tiên dùng hàng Việt Nam".

Ngoài ra còn nhiều hoạt động hấp dẫn khác như: Không gian ẩm thực Hội An; Thiếu nhi Hội An với làng nghề thủ công truyền thống; Trưng bày sách *Nét hoa làng nghề,* Hội thi *Phụ nữ chung tay xây dựng Làng quê - làng nghề sinh thái Cẩm Kim;* Trưng bày đèn lồng trên sông; Giao lưu *Làng mộc Kim Bồng - Khơi nguồn sáng tạo,*… cùng các hoạt động phụ trợ tại các làng nghề lân cận, sẽ mang đến cho công chúng những trải nghiệm mới lạ, giúp nhìn nhận vẻ đẹp Hội An ở một khía cạnh khác - bình dị và mộc mạc hơn.

Được biết, sự kiện này cũng là một phần cam kết của Hội An khi gia nhập Mạng lưới các TP sáng tạo của UNESCO trong việc phát triển Dự án Mộc Kim Bồng - Khơi nguồn sáng tạo nhằm phát triển hơn nữa làng mộc truyền thống lâu đời tại địa phương. ■

Chăm lo phát triển giáo dục trong vùng đồng bào Khmer

● PHƯƠNG NGHI

Sau hơn 3 năm triển khai thực hiện Dự án 5 của Chương trình mục tiêu quốc gia phát triển kinh tế - xã hội vùng đồng bào DTTS, giai đoạn 2021-2025 (Chương trình 1719), Sóc Trăng đã thực hiện chuẩn hóa cơ sở vật chất của các trường PTDT nội trú, nâng cao chất lượng giáo dục vùng đồng bào DTTS...

Xóm ấp giờ đã có nhiều đổi thay, những ngôi trường khang trang làm tươi mới diện mạo nông thôn. Đây chính là động lực để đồng bào Khmer tiếp tục quan tâm đầu tư nhiều hơn cho việc học tập của con em.

Theo ông Thạch Văn Mến, Trưởng phòng Dân tộc huyện Trần Đề: "Ba năm qua, địa phương đã tập trung nâng cao chất lượng giáo dục vùng đồng bào DTTS. Công tác thực hiện chế độ, chính sách cho học sinh được các cấp ủy, chính quyền đặc biệt quan tâm, như: Miễn giảm học phí cho trên 1.800 học sinh (với số tiền trên 1,1 tỉ đồng); hỗ trợ gạo cho 205 em (438.000 kg); hỗ trợ tiền ăn cho 865 học sinh (hơn 2,7 tỉ đồng); hỗ trợ học bổng hằng tháng cho 840 học sinh trường dân tộc nội trú (hơn 1 tỉ đồng). Bên cạnh đó, nhờ thực hiện tốt các chế độ, chính sách cho cấp mầm non như hỗ trợ học tập, tiền ăn... các địa phương đã huy động trẻ em người DTTS đến lớp vượt chỉ tiêu, quy mô trường lớp ngày càng tăng...".

Các bạn nhỏ Trường Tiểu học Đại Ân 2A trong giờ sinh hoạt dưới cờ

Trường Tiểu học Đại Ân 2A (xã Đại Ân 2, huyện Trần Đề, Sóc Trăng) là đơn vị giáo dục đạt chuẩn quốc gia, có trên 97% học sinh là đồng bào Khmer theo học. Cô Trần Ngọc Dung, Hiệu trưởng nhà trường cho biết: "Hiện nay, 100% giáo viên của trường đều đạt chuẩn và trường đảm bảo dạy ngày 2 buổi từ lớp 1 đến lớp 5. Đặc biệt, trang thiết bị dạy học của trường được quan tâm đầu tư, đáp ứng chương trình đổi mới của Bộ GD&ĐT. Từ đó, tỷ lệ học sinh đạt danh hiệu học sinh giỏi, xuất sắc ngày càng cao".

Song song với đầu tư cơ sở vật chất, ngành Giáo dục huyện cũng triển khai dạy và học tiếng nói, chữ viết của dân tộc Khmer trong các trường mầm non, tiểu học, trung học cơ sở nhằm giáo dục các em giữ gìn và phát huy bản sắc văn hóa dân tộc.

Với sự quan tâm đầu tư của chính quyền địa phương, về cơ bản, hệ thống trường lớp ở Sóc Trăng đã bảo đảm kiên cố; không còn trường, lớp học tạm; chất lượng giáo dục trong từng cấp học đang từng bước nâng lên.

Ông Danh Hoàng Nguyên, Phó Giám đốc Sở GD&ĐT tỉnh Sóc Trăng cho biết: Hiện toàn tỉnh có 10 trường PTDT nội trú, trong đó có 5 trường đạt chuẩn quốc gia. Điều đáng chú ý là trên địa bàn có 149 trường dạy tiếng dân tộc Khmer, điều này thể hiện sự quan tâm và ưu tiên đầu tư của tỉnh đối với công tác giáo dục và đào tạo. "Nâng cao chất lượng dạy và học luôn là ưu tiên được quan tâm và chỉ đạo kịp thời. Các trường đều xây dựng kế hoạch cụ thể và triển khai đến đội ngũ cán bộ, giáo viên thực hiện tốt cuộc vận động và phong trào thi đua của ngành; đẩy mạnh việc ứng dụng công nghệ thông tin trong quản lý và dạy học, kịp thời thông báo kết quả học tập đến phụ huynh để cùng phối hợp dạy và học hiệu quả", ông Nguyên nói.

Nhờ thực hiện hiệu quả các chính sách của Đảng, Nhà nước cùng sự quan tâm, chăm lo của địa phương, công tác giáo dục vùng DTTS ở tỉnh Sóc Trăng đã có những chuyển biến tích cực, tỷ lệ huy động trẻ trong độ tuổi đến trường cao, cơ bản khắc phục được tình trạng học sinh người DTTS bỏ học.■

Tại sao không biểu dương, khen ngợi lại lên án, chỉ trích?

Vừa qua, mạng xã hội lan truyền thông tin một người dân phản ánh: "UBND xã gửi thông báo yêu cầu làm lại giấy Chứng nhận đăng ký kết hôn vì đã quá 30 năm nên giấy không còn giá trị". Vụ việc đã gây nhiều tranh luận trái chiều và đa phần đều phản ứng tiêu cực với cán bộ, công chức nói chung và các "quan" xã nói riêng. Xác minh cụ thể cho thấy, vụ việc xảy ra ở UBND xã An Lâm, huyện Nam Sách, tỉnh Hải Dương và lãnh đạo xã cũng đã có phản hồi chính thức với báo chí, dư luận.

Tuy nhiên, bản chất việc này lại hoàn toàn khác không như phản ánh của người dân cung cấp cho báo chí. "Tôi nghi ngờ thông tin này là không chính xác, không bao giờ UBND xã lại rảnh rỗi gửi thông báo yêu cầu làm lại Chứng nhận kết hôn vì quá hạn, nếu bà con không có việc cần sử dụng đến giấy tờ này", một cư dân mạng bình luận.

Và thực tế đúng như vậy! Ông Phạm Xuân Vinh, Phó Chủ tịch UBND xã An Lâm, huyện Nam Sách, tỉnh Hải Dương khẳng định: "Nguồn cơn là do công dân này đề nghị trích lục giấy Chứng nhận kết hôn. Mục đích của họ là để hoàn thành thủ tục sang nước ngoài định cư cùng chồng. Khi xã rà soát sổ lưu trữ không thấy số hiệu và các thông tin liên quan đến giấy tờ mà bà này đang giữ, do không lưu trong sổ nên không thể trích lục được".

Theo người viết, việc không thể trích lục khi không có sổ lưu (sổ bộ) là đúng. Giải quyết vấn đề này có hai cách: Một là, tiến hành công chứng, chứng thực giấy Chứng nhận kết hôn và sử dụng như bản chính theo quy định tại Nghị định số 23/2015/NĐ-CP. Hai là, cơ quan đăng ký hộ tịch phải vận dụng quy định tại Luật Hộ tịch, Nghị định số 123/2015/NĐ-CP và các văn bản hướng dẫn có liên quan để thực hiện việc đăng ký lại kết hôn, sau đó tiến hành trích lục cho công dân.

Tại sao lại nói vận dụng, bởi Khoản 1 Điều 24 Nghị định số 123/2015/NĐ-CP quy định: Việc khai sinh, kết hôn, khai tử đã được đăng ký tại cơ quan có thẩm quyền của Việt Nam trước ngày 1.1.2016 nhưng Sổ hộ tịch và bản chính giấy tờ hộ tịch đều bị mất thì được đăng ký lại. Tức phải đủ hai điều kiện: Đã đăng ký kết hôn; Sổ đăng ký kết hôn tại cơ quan đăng ký hộ tịch và Giấy đăng ký kết hôn của người yêu cầu cấp lại đều bị mất.

Trong trường hợp công dân muốn làm trích lục mà UBND xã không có sổ lưu nhưng vẫn còn giấy Chứng nhận kết hôn, căn cứ Khoản 1 Điều 24 Nghị định số 123/2015/NĐ-CP là không đủ điều kiện để đăng ký lại kết hôn và UBND xã có quyền từ chối. Bởi đây là "điểm nghẽn", pháp luật chưa dự lường được nên chưa kịp thời điều chỉnh, quy định. Như vậy, việc UBND xã An Lâm hướng dẫn người dân làm thủ tục theo hướng cho đăng ký lại kết hôn có thể coi là hành động "dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm". Bởi người dân được làm những việc pháp luật không cấm, nhưng cán bộ, công chức thì chỉ được làm những gì pháp luật cho phép. Đặc biệt, trong vụ việc này, không có sổ lưu, cũng không có thông tin liên quan đến giấy đăng ký kết hôn là do lỗi của các cán bộ trước đây, và vụ việc đã xảy ra cách nay đã 31 năm rồi.

Thực chất, đây là việc pháp luật không cho phép, nhưng cán bộ UBND xã An Lâm đã dám quyết để bảo vệ quyền, lợi ích chính đáng cho người dân, vì thế sao không biểu dương, khen ngợi hành động của họ mà lại lên án, chỉ trích?

Qua đây cũng rút ra kinh nghiệm rằng, công dân ra cơ quan nhà nước giải quyết công việc, nếu gặp khó khăn, vướng mắc lên tiếng phản ánh là đúng, tuy nhiên khi phản ánh cần phải cung cấp đầy đủ, toàn diện bản chất sự việc rõ ràng, khách quan. Tuyệt đối không nên thông tin phiến diện, một chiều, không đầy đủ, không cụ thể khiến dư luận hiểu nhầm, hiểu sai bản chất vấn đề, gây ảnh hưởng đến uy tín của cán bộ, công chức và các cơ quan hành chính nhà nước.

PHẠM VĂN CHUNG

Kịp thời tháo gỡ khó khăn về chế độ, chính sách cho các VĐV, HLV

● THU SÂM

Mấy ngày qua, những cơn mưa dầm dề đã làm dịu mát bầu không khí tại Trung tâm HLTTQG TP.HCM. Tuy nhiên với các VĐV, nhất là các VĐV tập luyện tại môi trường ngoài trời như chân chạy tốc độ số 1 của Điền kinh Việt Nam - Trần Thị Nhi Yến thì trời mưa làm cho quá trình tập luyện bị gián đoạn.

Tin vui từ viên ngọc thô Nhi Yến

Tuy nhiên mưa thì đã có phòng tập thể lực. Với môi trường tập luyện lý tưởng tại Trung tâm HLTTQG TP.HCM, các VĐV sẽ có nhiều lựa chọn để quá trình tập luyện không bị gián đoạn. Nói về Trần Thị Nhi Yến, Tổng Thư ký Liên đoàn Điền kinh Việt Nam Nguyễn Mạnh Hùng không giấu nổi niềm vui: "Đây là VĐV trẻ có triển vọng. Nữ VĐV sinh năm 2005 có thành tích tốt nhất là 11 giây 40, đạt chuẩn Olympic trẻ. Là VĐV Việt Nam duy nhất nằm trong Top 100 thế giới. Hiện Yến đang xếp hạng 95 thế giới".

Nhi Yến cũng chính là một hiện tượng đầy thú vị của Điền kinh Việt Nam, là "viên ngọc thô" đang được HLV Nguyễn Thị Thanh Hương - người thầy của VĐV từng là số 1 của đường chạy 100m, 200m Lê Tú Chinh dẫn dắt. Trưởng thành từ phong trào thể thao trường học, Nhi Yến hễ cứ đi thi là có giải. Sau khi thi đấu thành công giải học sinh toàn quốc vào tháng 6.2022 ở Thừa Thiên Huế, cô được các thầy ở Long An chọn dự giải lứa tuổi rồi giải trẻ. Sau đó, Yến được gửi lên Trung tâm HLTTQG TP.HCM để tập luyện cho Đại hội TDTT toàn quốc 2022.

Chỉ sau 3 tháng tập luyện ngắn ngủi, cô đoạt HCV 100m và HCB 200m Đại hội trong sự ngỡ ngàng của giới chuyên môn và trở thành một hiện tượng đầy thú vị của Điền kinh Việt Nam. Sau Đại hội, cô được đặc cách đưa lên đội tuyển quốc gia và được HLV Nguyễn Thị Thanh Hương dẫn dắt. Khi lên đội tuyển, Nhi Yến còn thiếu nhiều kỹ năng cơ bản nhưng dưới bàn tay nhào nặn của HLV Thanh Hương, thành tích của Nhi Yến ngày càng được cải thiện.

Từ ngày lên tuyển, chỉ trong thời gian ngắn, Nhi Yến đã có thành tích đáng mơ ước với chiếc HCĐ cự ly 100m và HCB cự ly 200m ngay trong chuyến đi nước ngoài đầu tiên tại SEA Games 32; có mặt trong tốp 8 VĐV chạy chung kết 100m châu Á và lọt vào chung kết chạy 100m rồi 200m tại Asian Games 19. Đến nay Nhi Yến đã đạt thành tích 11 giây 40, gần tiệm cận với kỷ lục do VĐV Vũ Thị Hương lập là 11 giây 33 ở cự ly 100m. Nhi Yến hiện cũng là gương mặt được Điền kinh Việt Nam lựa chọn tham dự Olympic nếu tổ tiếp sức không hoàn thành chỉ tiêu đạt vé chính thức. Nhi Yến được lựa chọn là vì cô đã cho thấy sự tiến bộ rất nhanh trong thời gian qua, đạt thông số tham dự Olympic trẻ và trong tốp 100 thế giới nên việc để Yến dự Olympic sẽ rất phù hợp cả cho triển vọng tương lai của VĐV mới 19 tuổi này.

Kịp thời tham mưu tháo gỡ khó khăn về cơ chế, chính sách

Chia sẻ về Nhi Yến, HLV Nguyễn Thị Thanh Hương cho biết, hai thầy trò hiện được tập luyện trong một môi trường lý tưởng tại Trung tâm HLTTQG TP.HCM, được Trung tâm tạo điều kiện tốt nhất về sân tập, phòng tập thể lực, trang thiết bị trong tập luyện, thi đấu và có chuyên gia góp ý về công tác huấn luyện, hồi phục. Hiện Nhi Yến đang được hưởng chế độ đặc biệt dành cho các VĐV có khả năng giành HCV Asiad, Olympic trẻ, đạt chuẩn Olympic với chế độ tiền ăn là 640.000 đồng/người/ngày. Chế độ tiền công là 270.000 đồng/người/ngày. Trừ đi những ngày nghỉ trong tháng, mức lương mà một VĐV đội tuyển quốc gia được nhận trung bình từ 7-8 triệu đồng/người/tháng. Cùng với đó chế độ tập huấn, thi đấu của cô cũng được tính toán kỹ lưỡng. Tuy nhiên HLV Nguyễn Thị Thanh Hương mong muốn rằng để tài năng trẻ như Nhi Yến phát triển được thành tích thì cô cần được đầu tư nhiều hơn nữa, được hưởng thêm chế độ, chính sách đặc thù cho các tài năng đặc biệt.

Sau khi Bộ VHTTDL tham mưu, Thủ tướng Chính phủ đã phê duyệt Đề án về tuyển chọn, đào tạo, bồi dưỡng tài năng thể thao và nhân lực thể thao thành tích cao đến năm 2035, giới chuyên môn hy vọng khi chính sách này đi vào cuộc sống thì Nhi Yến và các tài năng khác của thể thao Việt Nam sẽ có cơ hội phát triển hơn nữa.

Một câu chuyện cũng đầy thú vị của Nhi Yến đó là cô gái Long An này rất thích được học văn hóa và các thầy cô ở đội tuyển quốc gia phải hứa rằng nếu lên đội tuyển, Yến vẫn được tạo điều kiện để hoàn thành việc học, mới có được cái gật đầu của cô. Với chủ trương đào tạo VĐV phát triển toàn diện cả về văn hóa và thành tích thể thao, trong những năm qua tại các Trung tâm HLTTQG, việc học văn hóa luôn được xem trọng bên cạnh việc tập luyện và thi đấu. Vì thế nhiều VĐV đỉnh cao đã hoàn thành chương trình học Đại học ngay khi đang thi đấu trong màu áo của đội tuyển. Các chế độ khác về tiền công, tiền lương và dinh dưỡng đối với các VĐV, HLV theo quy định của nhà nước cũng được thực hiện đúng quy định.

Năm 2018, Bộ VHTTDL đã tham mưu trình Chính phủ ban hành Nghị định 152/2018/NĐ-CP quy định một số chế độ đối với HLV, VĐV thể thao trong thời gian tập trung tập huấn và thi đấu. Do đó chế độ tiền công cũng đã được cải thiện. Bộ VHTTDL cũng đã phối hợp với Bộ Tài chính xây dựng, ban hành Thông tư số 86/2020/TT-BTC quy định chế độ dinh dưỡng đặc thù đối với HLV, VĐV thể thao. Thông tư là sự điều chỉnh cần thiết, kịp thời, giúp các cơ sở đào tạo VĐV phục vụ tốt hơn nhu cầu của các VĐV, đặc biệt là các VĐV trọng điểm của Việt Nam. Bên cạnh đó, các VĐV đạt thành tích xuất sắc còn được Nhà nước tặng thưởng các danh hiệu cao quý theo quy định của Luật Thi đua, Khen thưởng và được hưởng một số chế độ ưu tiên trong xét tuyển vào các trường Đại học, Cao đẳng Thể dục thể thao theo quy định tại Thông tư số 03/2010/TT-BGDĐT.

Nhờ sự kịp thời tham mưu tháo gỡ về thể chế, chính sách của Bộ VHTTDL, nhìn chung chế độ, chính sách của các VĐV, HLV được cải thiện hơn so với trước. Nhi Yến cũng đã có thể giúp đỡ gia đình từ tiền công có được khi tập huấn tại đội tuyển quốc gia. Tuy nhiên trên thực tế, chế độ chính sách đối với VĐV đội tuyển quốc gia còn hạn chế.

Mong ước được cải thiện chế độ, chính sách

Một nhà chuyên môn của thể thao Việt Nam từng nhiều lần xót xa thốt lên: "Lương của VĐV hàng đầu Việt Nam tương đương với lương của người giúp việc trong gia đình". Câu nói đó cho thấy thực tế, với mức thu nhập từ 7-8 triệu đồng/tháng sẽ không thể khiến các VĐV yên tâm tập luyện, thi đấu. Chế độ tiền ăn hiện nay đã đáp ứng được một phần nhu cầu tái tạo năng lượng cho VĐV tập luyện ở cường độ cao và liên tục theo yêu cầu chuyên môn. Tuy nhiên, những VĐV đạt thành tích xuất sắc cần được hưởng chế độ dinh dưỡng đặc thù cao, được nghiên cứu sử dụng thực đơn theo đặc thù từng môn thể thao mới có thể duy trì cường độ tập luyện cao, nâng cao thành tích trong thi đấu. Chế độ thuốc bổ, vitamin... phục vụ cho tái tạo phục hồi sau tập luyện là quan trọng trong khoa học huấn luyện, tuy nhiên vấn đề này còn chưa được đáp ứng.

Chế độ chính sách đãi ngộ đối với các VĐV giành thành tích cao tại Asiad và Olympic hiện tại cũng chưa tương xứng với cống hiến và giới chuyên môn mong muốn cần được bổ sung các chế độ chính sách ưu đãi về tuyển sinh, tuyển dụng, về chính sách nhà ở... để VĐV, HLV yên tâm tập luyện, phấn đấu cống hiến cho sự nghiệp thể thao nước nhà. Các chính sách ưu đãi chưa được đồng bộ trong hệ thống văn bản quy phạm pháp luật, vì vậy gặp nhiều khó khăn trong triển khai thực hiện chế độ đãi ngộ, hỗ trợ VĐV xuất sắc.

Từ thực trạng trên cho thấy, muốn cải thiện thành tích thì bên cạnh việc nâng cao công tác tuyển chọn, đào tạo về chuyên môn cần phải cải thiện chính sách tiền lương, nâng cao chế độ tiền ăn, đảm bảo thực phẩm chức năng đáp ứng nhu cầu tập luyện và phục hồi cho VĐV sau khi tập luyện và thi đấu. Đặc biệt là có chính sách đặc thù đãi ngộ sau tập luyện, thi đấu với các tài năng thể thao đã cống hiến và đem vinh quang về cho Tổ quốc. Vì thế ngoài nỗ lực của Bộ VHTTDL, các địa phương còn cần sự vào cuộc đồng bộ của các Bộ, ngành khác trong việc thực hiện chính sách đãi ngộ trong giáo dục, y tế, nhà cửa, đất đai và tuyển dụng cho các VĐV.■

Nhi Yến (giữa) là tài năng hiếm hoi của Điền kinh Việt Nam

Ảnh: QUÝ LƯỢNG

Chiến tích của "Những cô gái vàng"

● **NGỌC LÝ**

Đội tuyển bóng chuyền nữ Việt Nam đã tạo nên chiến tích đáng tự hào khi bảo vệ thành công chức vô địch Cúp bóng chuyền châu Á - AVC Challenge Cup 2024 diễn ra tại Philippines. "Ngôi hậu" lần thứ hai liên tiếp của thầy trò HLV Nguyễn Tuấn Kiệt một lần nữa khẳng định sự tiến bộ và vị thế của bóng chuyền nữ Việt Nam tại đấu trường châu lục.

Tại AVC Challenge Cup 2024, tuyển nữ Việt Nam có chiến thắng chóng vánh 3-0 lần lượt trước Hồng Kông (Trung Quốc) và Singapore ở 2 trận đầu vòng bảng. Đến trận đấu được dự báo khó khăn nhất trước đội bóng hạng tư châu Á - Kazakhstan, các học trò của HLV Nguyễn Tuấn Kiệt đã trình diễn phong độ ấn tượng để thắng 3-1, qua đó giành quyền vào bán kết trước một lượt đấu. Sau đó, các cô gái Việt Nam tiếp tục đánh bại Indonesia 3-1 ở trận đấu thủ tục. Nhưng màn trình diễn đỉnh cao của Bích Tuyền cùng các đồng đội chưa dừng lại ở đó. Tại bán kết và chung kết, tuyển nữ Việt Nam lần lượt đánh bại Australia và Kazakhstan cùng tỷ số 3-0 để bảo vệ thành công "ngôi hậu".

Chức vô địch thứ hai liên tiếp tại AVC Challenge Cup đã khẳng định vị thế của bóng chuyền nữ Việt Nam tại đấu trường châu lục **Ảnh: TUẤN KIỆT**

Chức vô địch AVC Challenge Cup tại Philippines đã đánh dấu chu kỳ thành công rực rỡ của bóng chuyền nữ Việt Nam trên đấu trường quốc tế. Chu kỳ đó bắt đầu từ tháng 5 năm ngoái tại Vĩnh Phúc, tuyển nữ Việt Nam vô địch giải các CLB châu Á, qua đó lần đầu tiên trở thành đại diện duy nhất của châu Á tranh tài với các đội bóng hàng đầu của các châu lục khác tại giải vô địch các CLB thế giới tại Hàng Châu (Trung Quốc) vào tháng 12. Tiếp đó, thầy trò HLV Nguyễn Tuấn Kiệt giành HCB SEA Games 32 và SEA V.League, vô địch AVC Challenge Cup châu Á và VTV Cup, trước khi làm nên lịch sử với một vị trí trong top 4 tại giải vô địch châu Á và Asian Games 19.

Đúng tròn một năm và đó là hành trình đầy vinh quang, đáng tự hào của "Những cô gái vàng" bóng chuyền Việt Nam. Ở mỗi giải đấu, các học trò của HLV Nguyễn Tuấn Kiệt đều thi đấu nỗ lực, hết mình vì màu cờ sắc áo, họ đã cho thấy sự tiến bộ không ngừng khi liên tục ghi dấu ấn đậm nét bằng những thành tích rất đáng tự hào.

Tuyển nữ Việt Nam đã có màn trình diễn rất ấn tượng và lên ngôi vô địch đầy thuyết phục tại AVC Challenge Cup 2024. Nhưng để làm được điều đó, thầy trò HLV Nguyễn Tuấn Kiệt đã đoàn kết, cố gắng vượt khó, chiến thắng được áp lực và nỗ lực không ngừng trong từng trận đấu. AVC Challenge Cup 2024, là sân chơi cấp độ châu lục đầu tiên trong lịch sử mà tuyển nữ Việt Nam tham dự với tư cách là các nhà đương kim vô địch. Áp lực bảo vệ thành tích là rất lớn khi đội luôn bị các đối thủ dè chừng, họ sẽ quyết tâm đánh bại bằng được nhà vô địch.

Cái khó tiếp theo là đội không có nhiều thời gian chuẩn bị. Tuyển nữ Việt Nam chỉ có 2 ngày nghỉ khi các tuyển thủ vừa căng sức tại giải quốc tế VTV9-Bình Điền thì phải lên đường sang Philippines. Đó là khoảng thời gian quá ngắn để HLV Nguyễn Tuấn Kiết lắp ráp đội hình cũng như để các tuyển thủ làm quen và tạo sự gắn kết. Trong quá trình thi đấu, tuyển nữ Việt Nam còn đối mặt với khó khăn về lực lượng khi chuyền hai Lâm Oanh và Nguyễn Thị Trinh gặp chấn thương. Không những thế, tuyển nữ Việt Nam còn không có sự phục vụ của đội trưởng Thanh Thúy xuyên suốt giải.

Nhưng trong những lúc khó khăn, thử thách nhất, "Những cô gái vàng" của bóng chuyền Việt Nam đã cho thấy sự đoàn kết và quyết tâm vượt khó. Bằng chứng là trong mỗi trận đấu, các học trò của HLV Nguyễn Tuấn Kiệt đều thể hiện sự tập trung, cố gắng và hơn hết là khát khao chiến thắng. Tuyển nữ Việt Nam từng trải qua những thời điểm khó khăn, điển hình như trong 2 set cuối của trận chung kết khi liên tục bị Kazakhstan dẫn điểm nhưng các cô gái của chúng ta đã cho thấy bản lĩnh tuyệt vời cùng tinh thần thi đấu không bao giờ từ bỏ.

Người hâm mộ đã rất lo lắng khi Thanh Thúy bị chấn thương và khó có thể ra sân. Thế nhưng sự xuất hiện của Bích Tuyền và màn trình diễn của chủ công này tại giải đã vượt ngoài mong đợi của người yêu bóng chuyền nước nhà. Bích Tuyền là người ghi nhiều điểm nhất của tuyển nữ Việt Nam tại vòng bảng. Chủ công quê Vĩnh Long tiếp tục màn trình diễn đỉnh cao của mình khi ghi 24 và 20 điểm ở bán kết và chung kết, góp công lớn giúp đội nhà vô địch. Danh hiệu "VĐV xuất sắc toàn diện" tại giải chính là phần thưởng xứng đáng cho Bích Tuyền.■

EURO 2024

Những người không chịu già

Vòng chung kết giải bóng đá vô địch châu Âu là sân chơi hấp dẫn bậc nhất ở cấp đội tuyển quốc gia. So với World Cup, EURO không thể sánh bằng về tính đa dạng, nhưng có phần vượt trội về mặt bằng trình độ, bởi lẽ lục địa già là nơi có nền bóng đá phát triển và giàu truyền thống nhất hành tinh. Dẫn chứng mang tính khái quát, trong tốp 30 đội dẫn đầu trên bảng xếp hạng FIFA hiện tại, có tới 17 đội đến từ châu Âu, chiếm quá nửa. Ngoài ra, chênh lệch trình độ giữa các đội không lớn nên EURO hiếm khi xuất hiện những trận đấu có tỷ số cách biệt. Vì mức độ cạnh tranh khốc liệt như vậy, suốt 64 năm lịch sử giải đấu, đội giàu thành tích nhất cũng chỉ mới 3 lần đăng quang.

Tại giải đấu chất lượng bậc nhất như thế, với tốc độ đào thải khủng khiếp vốn là bản chất của bóng đá đỉnh cao, vẫn xuất hiện những ngoại lệ thách thức năm tháng. Điển hình là hai lão tướng cùng sinh năm 1985: Cristiano Ronaldo và Luka Modric. Ronaldo đã chia tay bóng đá đỉnh cao cấp CLB, nhưng gọi siêu sao người Bồ Đào Nha sang Saudi Arabia dưỡng già là chưa hẳn đúng. Thứ nhất, Saudi Pro League quy tụ rất nhiều hảo thủ lẫy lừng thế giới. Thứ hai, Ronaldo vẫn thi đấu ở cường độ cao nhất của bản thân. Bằng chứng là anh vừa phá kỷ lục ghi bàn tại giải VĐQG Saudi Arabia, với 35 bàn thắng để giành ngôi vua phá lưới. Về chất lượng của Saudi Pro League, dù sở hữu CR7 ghi bàn như máy, Al-Nassr cũng chỉ về nhì, sau Al-Hilal của Neymar.

Trở lại với Ronaldo, vì hiệu suất ghi bàn ấn tượng như thế, ông Roberto Martinez, HLV ĐT Bồ Đào Nha không thể không triệu tập lão tướng 39 tuổi này. Đây sẽ là lần thứ 6, Ronaldo tham dự vòng chung kết EURO, tự phá kỷ lục của chính mình. Trong khi đó, Modric sẽ có lần thứ 5 tham dự. Hiện tiền vệ người Croatia này vẫn chơi bóng đỉnh cao. Mùa giải 2023-2024 này, Modric đã ra sân 45 trận trên mọi đấu trường cho Real Madrid, góp công lớn giúp đội bóng Hoàng gia Tây Ban Nha đăng quang La Liga và hướng tới chức vô địch Champions League, với trận chung kết gặp Dortmund tại Wembley vào ngày 2.6 theo giờ Việt Nam. Tại EURO 2024, Modric vẫn là linh hồn của đội tuyển Croatia. Có thể nhận định, màn trình diễn của đội bóng áo sọc ca-rô đỏ trắng phụ thuộc rất nhiều vào phong độ của tiền vệ kỳ cựu đang khoác áo Real Madrid.

Để trở thành những cây trường sinh trong thế giới bóng đá, cả Modric và Ronaldo đều áp dụng chế độ sinh hoạt và tập luyện cực kỳ nghiêm ngặt. Cả hai nói không với bia rượu, đồ ăn nhanh và hạn chế đồ ngọt. Chẳng hạn, Ronaldo ăn 5 bữa, ngủ 5 giấc (mỗi giấc 90 phút), ngồi buồng lạnh, tập thể dục hàng chục hiệp mỗi ngày. Modric thì tiết lộ chế độ cần đảm bảo ăn thật ngon, ngủ đủ 8 tiếng và phải luôn nghĩ về bóng đá. Tựu trung, ăn ngon, ngủ kỹ và tập luyện đều đặn là bí quyết để kéo dài sự nghiệp. Muốn vậy, cần một trí lực thật mạnh mẽ để vượt qua cám dỗ và không buông bỏ. Trận đấu bóng đá của Ronaldo hay Modric không chỉ có 90 phút trên sân mà là 24 giờ mỗi ngày, 7 ngày mỗi tuần, 52 tuần mỗi năm trong suốt hơn hai thập niên.

NGỌC TRUNG

● Tổng Biên tập: **NGUYỄN ANH VŨ**
● Phó Tổng Biên tập: **PHAN THANH NAM - NGUYỄN VĂN MƯỜI**
● **TÒA SOẠN - TRỊ SỰ VÀ PHÁT HÀNH:**
Số 33 ngõ 294/2 Kim Mã, Q. Ba Đình, Hà Nội - ĐT: 024.37265564 - E.mail: baovanhoa@fpt.vn
● **GPXB:** Số 370/GP-BTTTT ngày 05/7/2016 của Bộ Thông tin và Truyền thông

● **VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM:**
170 Nguyễn Đình Chiểu, P. Võ Thị Sáu, Q.3, TP.HCM - ĐT/FAX: 028. 38230890 - 39100922
● **TRỤ SỞ VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM TẠI TỈNH KHÁNH HÒA:**
211 Thống Nhất, phường Phương Sài, TP Nha Trang, Khánh Hòa; ĐT: 0258. 3825008
● **TRỤ SỞ VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM TẠI TP ĐÀ NẴNG:**
12 Trương Hán Siêu, Q. Sơn Trà, TP Đà Nẵng - ĐT: 0236. 3897798

● **Chế bản:** Báo Văn Hóa
● **In tại:** Cty CP In Công đoàn Việt Nam

GIÁ: 5.000đ

Mặt trái của du lịch tàu biển

● THÁI AN

Chính quyền địa phương ở một số địa điểm du lịch nổi tiếng ở châu Âu đang hạn chế đón tiếp những tàu du lịch cỡ lớn do tác hại tới môi trường, kinh tế và xã hội. Những con số thống kê về việc này gây bất ngờ.

Tàu du lịch "Icon of the Seas" có thể đốt ít nhất 150 tấn nhiên liệu/ngày và thải ra nhiều lưu huỳnh hơn vài triệu ô tô

Sau hơn 2 năm trì trệ do tác động của đại dịch Covid-19, ngành du lịch trên biển đã có dấu hiệu tăng trở lại (hơn 7%) vào năm 2023, với tổng cộng 31,7 triệu lượt khách quốc tế. Theo dự báo của Hiệp hội Quốc tế các hãng tàu du lịch (CLIA), năm 2024 CLIA dự kiến đón 36 triệu hành khách và số lượng tàu viễn dương sẽ vượt qua con số 300. Cũng theo CLIA, 3 năm tới, ngành du lịch tàu biển sẽ thu hút khoảng 40 triệu lượt hành khách. Theo đó, du thuyền khổng lồ sẽ phục vụ số đông, giá cả phải hợp lý cho một kỳ nghỉ gia đình, trong khi du thuyền cỡ vừa nhắm vào lượng hành khách vừa phải nhưng lại là khách có nhiều tiền hơn.

Các nhà phân tích ô nhiễm biển ở Đức và Brussels (Bỉ) cho rằng, một con tàu du lịch lớn với trọng tải tầm 250.000 tấn có thể đốt ít nhất 150 tấn nhiên liệu/ngày, 450 kg hạt siêu mịn/ngày và thải ra nhiều lưu huỳnh hơn vài triệu ô tô, nhiều khí NO_2 hơn tất cả phương tiện giao thông đi qua một thị trấn cỡ trung bình và lượng khí thải dạng hạt nhiều hơn hàng ngàn xe buýt ở London (Anh). Tổ chức phi chính phủ Transport & Environment báo cáo rằng 218 tàu biển hoạt động ở châu Âu năm 2022 đã phát thải lượng oxit lưu huỳnh nhiều hơn 4 lần so với tất cả số ô tô của châu lục này.

Ngay cả lợi ích dễ thấy nhất của tàu biển cũng bị đánh giá lại, đó là khả năng chi tiêu mua sắm của hàng triệu khách tàu biển tại các điểm đến châu Âu mỗi năm. Thực tế là trên những tàu biển cỡ lỡn, ví dụ như tàu Wonder of the Seas, tất cả đồ ăn thức uống hay đồ lưu niệm, kể cả xa xỉ phẩm thường có sẵn trên tàu. Tàu Wonder of the Seas có tới 20 nhà hàng, một rạp hát và các cửa hàng miễn thuế. Một nghiên cứu từ Bergen (Na Uy) cho rằng, có tới 40% số hành khách chưa bao giờ rời khỏi các tàu du lịch. Tại các cảng ở châu Âu, tàu du lịch chỉ lưu lại trung bình 8 giờ đồng hồ hoặc ít hơn tùy hành trình.

Theo ông Laurent Lhardit, Phó thị trưởng chuyên trách du lịch Marseille (Pháp), lợi ích kinh tế do nhóm du khách này mang lại không đáng kể so với những thiệt hại cho môi trường. "Mỗi con tàu như một thành phố với 6.000 - 8.000 dân, nên đương nhiên là nhu cầu năng lượng của tàu sẽ rất cao, gây sức ép về môi trường, trong khi thời gian tàu dừng ở cảng để khách lên bờ đi tham quan là quá ngắn nên cũng không đóng góp được nhiều cho kinh tế Marseille", ông Lhardit nói.

Marseille không phải nơi đầu tiên và duy nhất cả ở Pháp và châu Âu phản đối các tàu du lịch biển. Năm 2021, Venice (Italia) đã cấm các tàu du lịch lớn neo đậu ở trung tâm văn hóa lịch sử của thành phố và tàu du lịch không còn được phép chạy vào kênh Giudecca của Venice, do những con tàu khổng lồ đã che khuất các cảnh quan lâu đời. Thiệt hại từ hoạt động du lịch tàu biển đối với khu đầm phá khiến UNESCO khuyến cáo đưa Di sản thế giới Venice vào danh sách "đang bị đe dọa".

Thành phố Palma de Mallorca (Tây Ban Nha) cũng đang xem xét áp dụng lại các giới hạn đối với tàu du lịch, từng được áp dụng lần đầu tiên vào năm 2022. Quy định này sẽ chỉ cho phép 3 tàu cập cảng mỗi ngày và chỉ có 1 tàu trong số đó được phép có sức chứa hơn 5.000 khách. Các chính trị gia ở Tây Ban Nha cũng đã đề xuất một số quy định chặt chẽ hơn về thuế và việc sử dụng nhiên liệu gây ô nhiễm của tàu du lịch.

Một trung tâm du lịch khác ở Tây Ban Nha là Barcelona cũng đã dừng cho phép tàu du lịch cập cảng phía Bắc từ tháng 10.2023. Khoảng 340 tàu đến Barcelona mỗi năm, từ nay sẽ phải cập một bến khác cách khá xa khu dân cư của thành phố. Tương tự, tại Amsterdam (Hà Lan), hội đồng thành phố này đã bỏ phiếu đóng cửa bến du thuyền nhằm hạn chế ô nhiễm và giảm lượng khách du lịch.

Các tàu du lịch đến thăm Scotland sẽ phải chịu một khoản thuế mới theo kế hoạch được Đảng Xanh (Scottish Green) công bố gần đây. Khoản thuế này sẽ giải quyết "thách thức kép" về khí thải và tình trạng quá tải du lịch. Một lãnh đạo của Đảng Scottish Green khẳng định một con tàu tạo ra lượng khí thải tương đương với 12.000 ô tô, vì vậy thuế du lịch sẽ khuyến khích các hãng sử dụng loại tàu ít gây ô nhiễm hơn.

Theo CLIA, các hãng du lịch đã đặt mua 63 chiếc tàu trong vòng 5 năm tới, bên cạnh 350 chiếc đang hoạt động với chi phí đầu tư lên tới 47 tỉ euro ở châu Âu. Đồng thời ngành tàu biển cũng đang thực hiện nhiều động thái nhằm cải thiện các tác động đến môi trường và xã hội. Một số hãng du thuyền đã cam kết cắt giảm 40% lượng khí thải carbon vào năm 2030, thậm chí có hãng tàu đã đăng ký cam kết đạt phát thải ròng bằng 0 (net zero) vào năm 2050.■

CÂU CHUYỆN VĂN HÓA

Hollywood cũng "né" biến đổi khí hậu

● TÙNG QUANG

Cứ tưởng biến đổi khí hậu là vấn đề "nóng" trong đời sống chính trị Mỹ, nhất là trong các kỳ cuộc bầu Tổng thống nhưng trên thực tế, không phải như vậy. Theo các nhà hoạt động môi trường, từ năm 2008, các ứng cử viên Barack Obama và John McCain đều nói về cuộc chiến chống biến đổi khí hậu, nhưng sự ấm lên của toàn cầu đã bị nhạt mờ trước vấn đề Iraq và kinh tế. Năm 2016, các ứng cử viên Hillary Clinton và Donald Trump cũng không nhận được một câu hỏi riêng nào về vấn đề này trong ba cuộc tranh luận. Thậm chí không một nhà báo nào nêu bất cứ câu hỏi gây tranh luận về vấn đề này đối với các ứng cử viên này. Vấn đề chỉ "ấm" lên đôi chút sau khi ông Trump cam kết Mỹ sẽ rút khỏi Hiệp định Paris về biến đổi khí hậu nếu ông thắng cử.

Biến đổi khí hậu, với chính trị, nhiều khi chỉ là con bài thì trong lĩnh vực điện ảnh, cũng chẳng khá hơn. Theo AP, các nhà khoa học đã khảo sát 250 phim Hollywood được ra mắt từ năm 2013 đến 2022 bằng tiêu chí đơn giản: Liệu bộ phim có đề cập đến biến đổi khí hậu và các nhân vật có nhận thức về nó hay không? Kết quả thật bất ngờ, chỉ dưới 10% phim vượt qua tiêu chí đánh giá, chưa đến 4% phim có phân cảnh nhắc đến biến đổi khí hậu hai lần trở lên. Không những thế, trong số đó một số phim còn có những miêu tả sai lệch về biến đổi khí hậu. Ví dụ, trong bộ phim Justice League (2017), nhân vật Aquaman (do Jason Momoa thủ vai) đã thản nhiên nói rằng anh "không ngại mực nước biển dâng cao".

Lý giải cho điều này, GS Matthew Schneider-Mayerson, Trưởng nhóm nghiên cứu kiêm GS văn học Anh tại Cao đẳng Colby cho rằng, điểm mấu chốt là phần lớn các phim bom tấn Mỹ được sản xuất trong 10 năm qua đều không khắc họa thế giới thực. Chúng đang xây dựng một thế giới ở quá khứ hoặc viễn tưởng, nơi mà biến đổi khí hậu không tồn tại.

Thế nhưng, nhiều người không cho là thế. Cho dù có nói đến trời bể, một thế giới viễn tưởng ở đâu thì nghệ thuật nói chung, nghệ thuật thứ bảy nói riêng cũng hướng con người về thế giới thực tại, làm cho cuộc sống tốt đẹp hơn. Một nghiên cứu mới đây tại Mỹ cho thấy, sử dụng nghệ thuật để truyền đạt dữ liệu môi trường làm gia tăng hiệu quả về tuyên truyền chống biến đổi khí hậu. Nghiên cứu lưu ý rằng, một số bằng chứng cho thấy mọi người sẽ ít chia rẽ hơn và nhận thức rõ hơn về tác động của biến đổi khí hậu khi họ xem các tác phẩm nghệ thuật về đề tài này, hơn hẳn các biểu đồ và dữ liệu thô khô khan. Phát hiện mới cung cấp thông tin cho các cuộc thảo luận đang diễn ra về cách khoa học và nghệ thuật có thể phối hợp với nhau để giải quyết cuộc khủng hoảng môi trường sắp xảy ra.

Thực tế, không cần nghiên cứu người ta cũng nhận ra điều đó. Bởi đó là chức năng và cũng là sức mạnh của văn học nghệ thuật. Đúng như họa sĩ truyện tranh Alison Bechdel, trong một bài đăng trên mạng xã hội trong mùa giải Oscar năm nay cho rằng, "trong thời đại biến đổi khí hậu, việc một bộ phim lấy bối cảnh hiện tại mà phớt lờ mối đe dọa sinh tồn này là điều không hợp lý".■

Thái Lan kéo dài thời gian lưu trú cho du khách

Chính phủ Thái Lan vừa phê duyệt thời gian lưu trú dài hơn cho khách du lịch, sinh viên và người lao động ở xa, cũng như tạo điều kiện thị thực tốt hơn cho người về hưu, nhằm thúc đẩy ngành du lịch trong bối cảnh nền kinh tế suy thoái.

Người phát ngôn của chính phủ Thái Lan, Chai Wacharonke cho biết, bắt đầu từ 1.6, Thái Lan sẽ cho phép du khách từ 93 quốc gia được lưu trú trong khoảng thời gian 60 ngày, trong khi khách từ nhiều quốc gia khác cũng sẽ được tạo điều kiện cấp thị thực tại cửa khẩu. Ông cho biết thêm, sinh viên nước ngoài tại Thái Lan sẽ được phép ở lại thêm một năm sau khi tốt nghiệp, đồng thời nới lỏng các yêu cầu về bảo hiểm đối với người nước ngoài muốn nghỉ hưu tại đây.

PHƯƠNG MINH